

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 46 (3424) 2015 NOVEMBER – LAPKRITIS 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • www.tevzib.com • Nr. kaina – \$2

Iš praeities – stiprybė

Būti kariu ne visur ir ne visada yra tas pats. Tai patvirtina skirtingas karių nusiteikimas bei elgesys įvairiais laikotarpiais, mūsų atveju – okupacijų metais.

Lietuvai atgavus laisvę, artėjant prie Nepriklausomybės skelbimo ir ją paskelbus, lietuviai, tuo metu tarnavę sovietų armijoje, pradėjo išsilakstyti, rodydami aiškų pasipriešinimą, nepaisydami galimų dezertyravimo pasekmių. Vokiečių okupacijos laikotarpiu pavienių lietuvių karių ar ir grupinis dalyvavimas okupanto ginkluotų pajėgų sudėtyje vyko kaip proga tęsti toliau kovą su raudonaisiais okupantais, visiškai nepritariant rudojo okupanto siekiams. Žymiausias viso to ženklas buvo Vietinė rinktinė, kurią okupantas išardė ir jos vadus nubaudė. Karui pasibaigus beveik dešimtį metų trukusios partizanų kovos su grįžtančiu pirmuoju okupantu liudija, kaip lietuviai kariai ginklu gynė Lietuvos garbę ir interesus aukodamiesi iki didvyriškos žūties. Tas laikotarpis, pavadintas karu po karo, tautos istorijon rikiuojasi prie Pilėnų, kur nurodoma, kaip žūstant išeinama į ateities laimėjimą. Atstačius Lietuvai Nepriklausomybę savanoriškais pagrindais kūrėsi kariuomenė valstybės gynybai užsitikinti, kaip vienetas, ryškiausiai rodantis valstybės laisvę. Politikai, pažiūrėję į valstybės saugumą kitaip, kurį laiką buvo sustabdę jaunų vyrų šaukimą į privalomą karinę tarnybą. Padarytą klaidą patyrę, ją atitaisė. Šiandien šauktinių įstatymas veikia kaip ir buvo pradėta. Veikia net geriau nei buvo tikėtasi – daugelis jaunuolių jau stoja į karinę tarnybą savanoriais jausdami pilietinę pareigą ir matydami tikslą. Tai džiugus reiškinys, rodantis, kaip nepriklausomoje valstybėje jau auga naujoji patriotinė Lietuvos karta.

“Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia” – kartojame ir kartojame tuos Tautos himno žodžius, skelbiame praeities reikšmę. O tai svarbu, nes buvome ir esame kovojanti tauta. Kas gero buvo Tėvynei padaryta, turime šiandien. Planuodami ateitį remiamės į iškilus praeities pavyzdžius. Nesvarbu kokie kovos ginklai buvo vartojami, svarbu žmonės – kokie jie ir kodėl kovojo. Minėdami Kariuomenės šventę ir žvelgdami į netolimą praeitį, pirmiausia lenkiame galvas partizanams, kurių didvyriškos žūtys nepavirto panieka ir beprasmybe išmestais ir išniekintais lavonais miestelių aikštėse. Tik kolaborantų ir išdavikų trumpas džiaugsmas tautos istorijoje pavirto sąžinės deginančia ugnimi. Žuvusiųjų kovos už Tėvynę išliko pavyzdžiu, rodančiu, kad kautynėse už tiesą laimėjimas anksčiau ar vėliau bus pasiektas. Šių dienų skubėjimai, vis didėjanti sparta ir ieškojimai, kur geriau gyventi daugelio žmonių dėmesį kreipia į dabartį mažai besidomint praeities įvykiais ir laimėjimais. Mūsų laisvės kovų atminimas turėtų būti pirmiausia vertinamas idėjine prasme, pavienių kovotojų žygdarbius, jų klaidas ar išdavystes neskubant pateikti, nes šitiems dalykams tiksliau įvertinti reikia daugiau laiko. Kaip ten bebūtų, tautos laisvės ir valstybės kovų tyrinėjimai neturėtų kelti abejonių dėl stiprybės, semiamos iš praeities. Šviesi istorinė atmintis nėra nei politikos, nei mados dalykas.

CS

ŠIAME NUMERYJE

- Lietuvos istorijos raidos viršukalnės – 1,8 psl.
- Trys tautos, viena istorija, bendra atmintis – 3 psl.
- Kalboje tauta pasisako, kas esanti (pabaiga) – 4 psl.
  - Lietuviai Amerikoje – 5 psl.
  - Peržengę tautos supratimo ribas – 7 psl.
  - Medis Lietuvos architektūroje – 10 psl.

Lietuvos ambasados įgaliotasis ministeris J. Skardinskas, Toronto lietuvių Maironio mokyklos vedėja L. Puterytė, svečias Kanadoje iš Lietuvos prof. istorijos m. dr. A. Bumblauskas, Lietuvos ambasadorius dr. V. Žalys, Prisikėlimo parapijos kun. A. Kasparavičius, OFM

Ntr. I. Pankienės

LIETUVOS ISTORIJS RAIDOS VIRŠUKALNĖS – TRYS DATOS

Spaliu pabaigoje Lietuvos ambasados kvietimu Kanadoje lankėsi istorikas publicistas, mokslininkas ir švietėjas prof. dr. Alfredas Bumblauskas. Svečias lankėsi Kalgaryje, susitiko su ten gyvenančiais tautiečiais, skaitė paskaitą. Toronte mokslininkas domėjosi kito istoriko A. Šapokos archyvais, kurie saugomi Kanados lietuvių muziejuje – archyve, apsilankė Toronto lietuviškoje Maironio mokykloje. Visų šventųjų dienos išvakarėse kartu su Lietuvos ambasados ir Toronto lietuvių bendruomenės atstovais pagerbė Lietuvos išėivijos diplomatų atminimą, aplankė istoriko A. Šapokos kapą. Po to Anapilio sodyboje, parapijos salėje skaitė paskaitą. Svečių lydėję ir susirinkusiems pristatė Lietuvos ambasadorius Kanadoje dr. Vytautas Žalys.

Prof. dr. A. Bumblauskas VVU baigė istorijos studijas, apsigynė daktaro disertaciją, dirbo ir tebedirba ten pat. Už populiarių televizijos laidų istorijos tema “Būtovės slėpiniai” kūrimą apdovanotas valst. premija, yra gavęs Simono Daukanto literatūrinę premiją; 2003 m. LR Vytauto Didžiojo ordino Riterio kryžiumi. Apdovanotas valstybiniais Belgijos, Lenkijos ir kt. valstybių apdovanojimais. Vardindamas mokslo titulus ir supažindindamas su įvairiapuse istorijos žinovo veikla, ambasadorius pabrėžė, kad svarbiausia šio istoriko savybė – mokslinis smalsumas ir drąsa išsakyti savo teorijas, pastebėjimus, toliau skatinančius istorinių faktų ir išvadų paieškas. Tuo galėjome įsitikinti, klausydami profesoriaus minčių apie tris svarbiausias datas Lietuvos valstybės istorinės raidos grandinėje.

Siūlome skaitytojams susipažinti su paskaitoje išsakytomis mintimis.

VASARIO 16-OJI kaip politinė data, pranešėjo nuomone, svarbi tuo, kad Lietuvą užaugino kaip valstybę, į kurią

vėliau rėmėsi Lietuvos partizanai, 1949 deklaracijoje paskelbdami jos tęstinumą net ir sovietinės okupacijos

sąlygomis. Ta deklaracija buvo atrasta tik 1996 metais. Istorikas tik paspėliojo, koks būtų buvęs Lietuvos valstybingumo atkūrimo kelias, jei šis svarbus dokumentas būtų buvęs atrastas 1990 metais. Vasario 16-oji mums kalba apie tai, kaip augo ir stiprėjo Lietuvos valstybė. Jos žmonės per pirmąjį nepriklausomybės dešimtmetį telkė savo jėgas; per antrąjį – kopė aukštyn. Kaunas iš provincinio nuobodaus miesto tapo moderniu, europietišku valstybės centru. Tokį veržlumą nulėmė naujoji politikų, menininkų karta, pasiryžusi kurti naujovišką Lietuvą. Lietuvos kūrėjų pasirinkta Maironio giesmė “Užtrauksim naują giesmę, broliai, kurią jaunimas tesupras” parodė, kad valstybės vizija jos kūrėjams buvo skirtinga nuo Abiejų respublikų laikų. Senoji Lietuvos karta buvo ištikima LDK kultūrai ir kalbai, tradicijoms. Lig šiol visi dokumentai ir buvo rašomi rusėnų, gudų, lotynų, bet ne lietuvių kalba. Buvo lietuviai, bet nemokėjo lietuviškai. Tačiau kas yra lietuvis – ar tik kalbantis lietuviškai? Lietuvių katekizmas, platinamas tarp 1862-63 m. sukilėlių, parašytas lenkiškai, tvirtino – lietuvis yra tas, kuris gina laisvę; kuris laikosi Lietuvos statuto įstatymų ir gyvena brolybėje su lenkais. Bet jaunoji – J. Basanavičiaus, V. Kudirkos, Maironio karta galvojo kitaip, pasirinkdami savo tautos kalbą. Vasario 16-osios Lietuva įtvirtino pamatinę vertybę – lietuvių kalbą kaip valstybinę kalbą.

Nukelta į 8-ą psl.

HEROJIŠKAS GANYTOJAS

Rusijos katalikai ruošiasi paminėti vieną savo ganytojų arkivyskupą Janą Cieplaką, kuris sunkiaisiais Didžiojo karo, bolševikinės revoliucijos ir pirmaisiais komunistų valdymo metais buvo visą Rusijos teritoriją apimančios Mogiliavo metropolijos apaštališkasis administratorius. Jam skirta konferencija vyko Sankt Peterburge lapkričio 13-15 dienomis. Konferencijoje kalbėjo istorikai iš Rusijos ir Lenkijos, buvo pristatytas filmas apie arkivyskupą, buvo lankomos su jo gyvenimu susijusios vietos mieste.

Janas Cieplakas gimė 1857 m. pietinėje Lenkijoje. 1881 m. Peterburge jam buvo suteikti kunigo šventimai. Dėstė tenykštėje Dvasinėje akademijoje.

1908 m. buvo paskirtas Mogiliavo arkivyskupijos augziliaru ir konsekruotas vyskupu. 1914 m. buvo paskirtas Mogiliavo arkivyskupijos administratoriumi. 1919 m. jam buvo suteiktas arkivyskupo titulas. Valdžią Rusijoje paėmę bolševikai 1920 m. arkivyskupą suėmė, tačiau netrukus paleido. 1922 m. jis buvo suimtas antrą kartą ir nuteistas mirties bausme. Vėliau mirties bausmė pakeista 10 metų kalėjimo. 1924 m. pasikeičiant kaliniais arkivyskupas išleistas į Lenkiją.

Atgavęs laisvę, arkivyskupas Cieplakas 1925 m. rudenį atvyko į Romą, susitiko su popiežiumi Pijumi XI. Po to išvažiavo lankyti lenkų diasporos parapijų Jungtinėse Valstijose. Kaip tik tuo metu Pijus XI jį paskyrė pirmuoju tais metais po Šventojo Sosto konkordato su Lenkija sudarytos Vilniaus arkivyskupijos ganytoju. Tačiau paskirtasis arkivyskupas mirė 1926 m. vasario 17 d. dar būdamas JAV, nespėjęs užimti Vilniaus arkivyskupo sosto. Jo palaikai 1926 m. kovo 26 d. buvo palaidoti Vilniaus katedroje. 1952 m. Romoje buvo pradėta arkivysk. Jano Cieplako beatifikacijos byla.

Sankt Peterburge konferencijos organizatoriai tikisi, kad šiuo renginiu primintas šiandien daugelio užmirštas herojiškas ganytojas ir atnaujinta jo beatifikacijos byla. (*Vatikano radijas*)

RELIGINIAME GYVENIME

Šv. Sosto stebėtojas

Šventojo Sosto stebėtojas Jungtinių Tautų organizacijoje Niujorke arkivysk. Bernardito Auza pasisakė Generalinės asamblėjos posėdyje, kuriame buvo kalbama apie rasizmo, rasinės diskriminacijos, ksenofobijos panaikinimą.

Rasizmas, rasinė diskriminacija ir ksenofobija yra rimti žmogaus orumo įžeidimai ir nepateisintamos kliūtys, trukdančios kurti žmogaus teises gerbiančią ir saugančią tarptautinę bendruomenę, – kalbėjo arkivyskupas. Žmogaus orumas negali būti skirtingai pripažįstamas atskirose valstybėse; jo taip pat neturi skirtingai apibrėžti atskirų šalių įstatymai. Žmogaus orumas neišnyksta tuomet, kai žmogus tampa pažeidžiamas. Jis priklauso kiekvienam asmeniui, nepriklausomai nuo rasės, lyties, tautybės ar etninės kilmės, religijos ar socialinių, ekonominių ir kultūrinių aplinkybių.

Arkivyskupas Auza atkreipė dėmesį į dviejų rūšių dabartinės daugelio žmonių būklę, kuriose jie susiduria su diskriminacija ir žmogaus teisių pažeidimais. Tai visų pirma pabėgėliai, kurių – priverstų pasitraukti į užsienį ar gavusių laikiną prieglobstį savo šalies viduje – šiuo metu iš viso yra 60 milijonų. Pabėgėlių skaičius išaugo dėl tebesitęsiančių arba naujų konfliktų. Tokių vien per paskutiniuosius penkerius metus pasaulyje prisidėjo net penkiolika.

Kita Šventojo Sosto atstovo paminėta diskriminacijos rūšis – tai šalių, iš kurių žmonės bėga, viduje vykdomi nusikaltimai: egzekucijos, vertimas pakeisti religiją, nuosavybės atėmimas, pinigines baudos už savo religijos išpažinimą. Religinės ir etninės mažumos kenčia nuo nevalstybinių smurtinių organizacijų, atvirai skelbiančių, kad jų tikslas yra sunaikinti mažumų religines grupes.

Šventasis Sostas ragina tarptautinę bendruomenę ryžtingiau pasipriešinti smurtingoms nevalstybinėms organizacijoms, grubiai pažeidžiančioms pagrindines žmogaus teises, – kalbėjo arkivyskupas. Rasienei diskriminacijai, ksenofobijai ir netolerancijai neturi likti vietos taikos, tikro pliuralizmo, visos žmonijos bendro gėrio siekiančiame pasaulyje.

(*Vatikano radijas*)

Spalio 30 – lapkričio 2 d.d. Niujorke ir Vašingtone vyko Vilniaus universiteto choro „Pro musica“ (meno vadovė Rasa Gelgotienė) koncertai Vėlinių proga. Choras pasirodė Švč. Mergelės Marijos Apreiškimo šventovėje Bruklinė (Niujorkas) ir Šventosios Žemės pranciškonų vienuolyno šventovėje (Vašingtonas). Koncertuose skambėjo Karl Jenkins „Mišios už taiką“ (A Mass For Peace), dalys iš Gabriel Fauré „Requiem“, taip pat lietuvių kompozitorių Juozo Naujalio, Algimanto Raudonikio, Leonido Abario ir Vytauto Kernagio kūriniai. Koncertą Vašingtone organizavo Lietuvos ambasada JAV, bendradarbiaudama su Šventojo Sosto nunciatura Vašingtone.

TĒVIŠKĒS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON L5C 1T3 Canada
Tel. 905 275-4672 • FAX 905 275-4364 • E-mail: tevzib@rogers.com
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija „Žiburiai“

METINĖ PRENUMERATA:

REGULIARI – \$85 (paprastu paštu), \$135 (1 klasės paštu)

RĒMĒJO – \$105 (paprastu paštu), \$155 (1 klasės paštu)

Į UŽJŪRIUS – \$185 (oro paštu), \$105 (paprastu paštu, Kan. dol.)

JAV – \$105 reguliari, \$125 – rĒmĒjo, \$165 – 1 klasės paštu

JAV prenumeratoriai atsiskaito JAV doleriais.

Redaguoja: R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, red. pav. S. Katkauskaitė, tech. redaktorė A. Minkevičienė. **Administratorė** A. Trussow. **Tinklapis** www.tevzib.com - redaktorė A. Benotaitė

Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Return undeliverable Canadian addresses to Circulation Dept. at mailing address above.

Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We thank the Lithuanian Canadian Foundation for funding the publication of parish news and the American Lithuanian Foundation for its support.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada

through the Canada Periodical Fund of the Department of Canadian Heritage.

Canada

Trys tautos, viena istorija, bendra atmintis

Lietuvos ir Ukrainos muziejinkai kartu parengė parodą Lvove apie 1863 sukilimą

Spalio 30 d. Lvovo (Ukraina) istorijos muziejuje atidaryta bendra Lietuvos ir Ukrainos muziejų parengta istorinė paroda „1863 metų sukilimas už laisvę: trys tautos, viena istorija, bendra atmintis“.

Parodoje pristatomi Šiaulių „Aušros“ muziejaus 2013 m. sukilimo 150-osioms metinėms rengtos tarptautinės parodos „1863 m. sukilimas: veidai, vardai, istorijos“ kilnojami stendai su eksponatais skaitmeninėje spaudoje bei originalūs daiktai: vėliavos, ginklai, antspaudai, paveikslai ir kt. iš Lvovo istorijos muziejaus fondų. Atidarydamas parodą Lietuvos ambasadorius Ukrainoje Marius Janukonis pažymėjo, kad sukilėlių šūkis „Už mūsų ir jūsų laisvę“ šiandien kaip niekada vėl aktualus mūsų tautoms ir valstybėms.

„Po sukilimo pralaimėjimo daug likusių gyvų ir carinės Rusijos persekiojamų sukilėlių pasitraukė į Lvovą, kuris tuomet priklausė Austrijos-Vengrijos valstybei, todėl šio muziejaus fonduose yra sukaupta daug dar mums nežinomos ir netyrinėtos unikalios medžiagos apie šį sukilimą ir jo dalyvius“, – sakė šios parodos rengėja LR generalinio garbės konsulo Lvove atsakingoji sekretorė Beatričė Biliavtsyv. Renginyje taip pat dalyvavo LR Seimo narys, istorikas, publicistas Arvydas Anušauskas, Lvovo apskrities ir miesto savivaldybės atstovai, lietuvių bendrijos

Lietuvos ir Ukrainos bendros parodos Lvove rengėjai: istorikai, muziejinkai

nariai, Ukrainos kultūros ir visuomenės veikėjai, studentai, žurnalistai.

Parodą kartu rengė LR generalinis garbės konsulas Lvove, Šiaulių „Aušros“ muziejus ir Lvovo istorijos muziejus, VŠĮ „Rytų Europos bendradarbiavimas“. Po parodos atidarymo Lietuvos ambasados Ukrainoje ir Šiaulių „Aušros“ muziejaus atstovai kartu su Lvovo lietuvių bendrija apsilankė Lvovo istorinėse Lyčiakovo kapinėse prie memorialo, pavadinto Sausio sukilėlių kalneliu. Pagerbiant čia palaidotus sukilimo dalyvius padėtos gėlės ir uždegtos žvakutės. Šiame istoriniame memoriale yra palaidotas Vitebsko žemės lietuvis Simonas Vizūnas Šidlauskas (ponas Šimonas), kuris sugebėjo išgelbėti ir išvežti į Lvovą sukilimo kovų vėliavą

ir vėliau tapo sukilėlių veteranų draugijos vėliavininku. Memoriale yra pastatytas jam paminklas, vaizduojantis poną Šimoną, iškėlusį sukilimo vėliavą. Vienoje vėliavos pusėje pavaizduoti herbai: Lenkijos karalystės erelis ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Vytis, kitoje pusėje vaizduojamas Lietuvos globėjas šventasis Kazimieras. Žinoma, kad šiame memoriale taip pat palaidotas dar vienas lietuvis, sukilimo dalyvis, kilęs iš Birštono, Adomas Dominykas Bartoševičius. Jis po sukilimo gyveno Lvove, čia leido laikraščius ir knygas ir buvo žymiausias leidėjas Galicijoje. Tačiau manoma, kad Lvovo istorinėse kapinėse yra palaidota ir daugiau lietuvių 1863-1864 m. sukilimo dalyvių.

Jurgis Giedrys
LR kultūros atašė Ukrainoje

VILTIES AUKURO LIEPSNĄ PRISIMINUS

Zigmas TAMAKAUSKAS,

1956 metų Vėlinių įvykių dalyvis,
Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio štabo narys

Jau devintą kartą kasmet, artėjant Vėlinėm, Vengrijos ambasada, prisimindama 1956 metų įvykius – savo šalyje vykusią antisovietinę revoliuciją ir ją palaikiusius Lietuvos žmones, Kauno Senosiose kapinėse prie memorialo ir Vilniuje prie Aušros Vartų sienos įrengtos Atminimo lentos rengia tų įvykių minėjimus. Šiais metais Kaune minėjimas vyko spalio 20 dieną, o Vilniuje – 22 dieną. Abiejose vietose, nuskambėjus Vengrijos ir Lietuvos himnams, trumpą minėjimo pranešimą padarė naujasis Vengrijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius J. E. Zoltan Jancsi, pabrėždamas lietuvių ir vengrų tautų istorinę draugystę, laisvės troškimą, dabartinį vaisingą bendravimą, vienybės būtinumą, dėkojo *drašiams ir pasiaukojusiems* mūsų tautos žmonėms už Vengrijoje vykusios 1956 metais išsivadavimo revoliucijos palaikymą. Prie Memorialo, plazdant Vengrijos revoliucijos bei Lietuvos valstybinei vėliavai, kalbas pasakė ir miesto mero pavaduotojas Vasilijus Popovas bei savivaldybės tarybos narė Gintarė Skaistė. Padėjus Vengrijos ambasados ir Kauno savivaldybės vainikus, minėjimą nuspalvino mokinių atlikta meninė programa. Malonu pažymėti, kad Kaune, minint Vengrijos revoliucijos datą ir tuomet Lietuvoje vykusius Visų Šventųjų dienos vakaro įvykius, mūsų iniciatyva visada aktyviai dalyvauja Stasio Lozoraičio pagrindinės mokyklos mokiniai su savo parengta menine programa. Šiais metais ją papildė ir Juozo Grušo meno gimnazijos mokiniai subtiliai atlikdami šiam minėjimui parengtą literatūrinę muzikinę kompoziciją.

Renginyje dalyvavo ir gretimos – Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos gimnazistų būrys. Vengrijos ambasadorius J. E. Zoltan Jancsi gražiai padėjo meninę programą atlikusiems mokiniams ir ją parengusiems mokytojams bei kitiems minėjimo dalyviams.

Vilniuje surengtame minėjime, deja, nedalyvavo nė vienas mokinytis. Ir miesto savivaldybės atstovų čia nebuvo. Po ambasadoriaus tarto žodžio, kalbėjo Lietuvos partizaninės kovos ginkluotųjų pajėgų vado dukra Auksė Ramanauskaitė – Skokauskienė. Visada šiuose minėjimuose aktyviai dalyvauja 1956 metų Vėlinių įvykių Lietuvoje dalyviai – Kovo 11-osios akto signataras Algirdas Endriukaitis, žinomas istorikas Rimantas Matulis, tyrinėjęs Mažosios Lietuvos kultūros pėdsakus, knygų „Lietuvių tautos kilmė“ ir „Istoriniai akmenys“ autorius, taip pat žinoma publicistė ir rašytoja profesorė Ona Voverienė, neseniai parengusi monografiją, skirtą iškiliam lietuvių ir vengrų tautų patriotui dr. Vytautui Griniui atminti.

Gera, kad prisimenama istorija, tie netolimi įvykiai, savo dalele prisidėjusieji prie tos didelės įvykių raidos, vedusios mūsų tautą į Laisvės kelią.

Gera ir tai, kad 1956 metų Vėlinių įvykiai Kaune ir Vilniaus Rasų kapinėse nuoširdžiai tiesė sveikinimo ranką vykusiai Vengrijos revoliucijai, ryškiau uždegė tuomet pavergtų lietuvių bei vengrų tautų Vilties aukuro liepsną, kurios sklindančios kibirkštys ne tik parodė mūsų tautų gyvybingumą, bet ir Laisvės siekius. Tegul šios kibirkštys išsklaidys ir dabartyje skleidžiamo tautinio nihilizmo bei kosmopolitizmo rūkus, tegul jos sumirgės per šių metų Vėlines žvakučių spindinčia šviesa ant jau Amžinybėn išėjusių Lietuvos laisvės kovotojų kauburėlių, stiprinančių mūsų širdyse meilę savo kraštui, savo Tėvynei, savo garbingai istorijai.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

URM LANKĖSI LENKIJOJE

Šiomet Lenkijos valdžioje įsitvirtino konservatyvi „Įstatymo ir teisingumo“ partija. Ji per parlamento rinkimus gavo absoliučią daugumą, o jos atstovas A. Duda išrinktas šalies prezidentu.

Su naujosios Lenkijos valdžios atstovais lapkričio 6 d. susitikęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris Linas Linkevičius sakė matantis prielaidų gerinti dvišalius santykius, ir pabrėžė, kad Varšuvos dėmesys regioninei politikai atitinka Lietuvos interesus. Po pokalbių su kandidatu į užsienio reikalų ministerius W. Waszczykowski ir prezidento A. Dudos patarėju K. Szczerkskiu, L. Linkevičius teigė, kad abiejų šalių vertinimai esminiais tarptautinės politikos

klausimais sutampa, susitikimuose vyravo pozityvas, orientacija į bendrus iššūkius ir uždavinius. Turime daug bendrų uždavinių tarptautinėje, saugumo srityje, Rytų politikoje.

L. Linkevičius sakė pasiūlęs atkurti įšaldytus bendradarbiavimo formatus, pavyzdžiui, komisijas švietimo ir kultūros srityse.

Susitikimuose aptarti ir dvišalius santykius temdantys tautinių mažumų klausimai, kurie, pasak L. Linkevičiaus, turi būti sprendžiami „pasitikėjimo dvasioje“. Atkreiptas dėmesys, kad prezidentas A. Duda pabrėžia regioninį bendradarbiavimą, ypač gynybos srityje, ir tai „visiškai sutampa su Lietuvos interesais“.

PATENKINTI ES IR EURU

Naujausi „Eurobarometro“ apklausos duomenys rodo, jog absoliuti dauguma lietuvių, net 92%, teigiamai vertina ES projektų poveikį šalies regionų augimui. Lietuviai taip pat teigiamai vertina ES ateitį (74%), palaiko eurą ir vis labiau jaučiasi Europos dalimi. Tam egzistuoja ir finansinės prielaidos: skaičiuojama, kad vienam lietuviui 2014-2020 m. laikotarpiu tenkanti ES struktūrinių fondų lėšų suma sieks apie 2296 eurus, o kiekvienas investuotas euras atneš 1.97 euro nominalaus BVP grąžos. Absoliuti dauguma, 91%, europiečių mano,

kad svarbiausios ES investicijos turėtų būti į sveikatos, švietimo, socialinės gerovės politiką. 86% išskiria ir aplinkosaugos bei pagalbos smulkiam ir vidutiniam verslui svarbą, o daugiau kaip 80% europiečių rūpi ir atsinaujinanti, švari energetika.

Europiečiai ir toliau galvoja, kad didžiausias ES privalumas yra laisvas judėjimas tarp šalių – prekių, paslaugų, žmonių. Su tuo sutinka ir dauguma apklaustų lietuvių. Lietuviai vis labiau jaučiasi europiečiais – per metus taip besijaučiančių tautiečių padaugėjo 10% ir šiandien šis skaičius siekia 78%.

ŽADA GINTI LIETUVĄ

Jungtinių Valstijų Sausumos pajėgų Europoje vadas generolas leitenantas Frederick Ben Hodges įspėja, kad Rusijos pajėgumai Karaliaučiuje ir Lenkijoje esantis vadinamasis Suvalkų koridorius gali trukdyti Baltijos šalių apgimamumui. Lapkričio pirmąją savaitę susitikdamas su Lietuvoje tarnaujančiais Jungtinių Valstijų kariais gen. Hodges sakė, kad Karaliaučiuje yra dislokuotos dvi Rusijos Sausumos pajėgų brigados, viena Karinio jūrų laivyno brigada, dvi Oro pajėgų bazės bei dalis Baltijos laivyno.

Taip pat Rusija pratyboms reguliariai į Karaliaučių atgabena raketų sistemų „Iskander“, kurių šūvio nuotolis siekia iki kelių šimtų kilometrų, teigė generolas, pridurdamas, kad Rusijos galimybė blokuoti prieigą į Baltijos jūrą yra „rimta grėsmė mūsų sąjungininkams ir draugams“.

Gen. Hodges amerikiečiams taip pat kalbėjo apie teritoriją šiaurės rytų Lenkijoje, kuri iš Vakarų ribojasi su Karaliaučiaus sritimi, o iš Rytų – su Gudija. Jo teigimu, Jungtinės Valstijos ir visa NATO turi atgrasyti Rusiją nuo

Baltijos šalių puolimo.

Dvišaliu pagrindu JAV nuo pernai Lietuvoje, kaip ir kitose Baltijos šalyse bei Lenkijoje, dislokuoja po rotuojamą karių kuopą. Spalį atvykusi karių pamaina atsigabeno apie 70 vienetų karinės technikos, kuri, pamainai pasibaigus, Lietuvoje liks nenurodytam laikotarpiui.

Likę sąjungininkai taip pat prisidėjo prie atgrasymo priemonių, įgyvendindami NATO viršūnių susitikime Velse patvirtintą Pasirengimo veiksmų planą. Į Lietuvą nereguliariai treniruotis atvyksta sąjungininkų kariai, nuo pernai Baltijos šalyse buvo sustiprinta oro policijos misija.

Lietuva ir dar aštuonios šalys Bukarešte praėjusią savaitę priėmė pareiškimą, kuriuo perspėjo Aljansą dėl Rusijos keliamos grėsmės ir paragino stiprinti NATO pajėgumus Maskvai atgrasyti.

Baltijos šalių kariuomenių vadai pavasarį paprašė jose dislokuoti brigadą. NATO generalinis sekretorius Jens Stoltenberg sakė, kad didesnių Aljanso pajėgumų dislokavimas regione bus svarstomas 2016 metų viršūnių susitikime Varšuvoje.

Pagal BNS žinias parengė **R. Jonaitienė**

KALBOJE TAUTA PASISAKO, KAS ESANTI, KO VERTA (J. Jablonskis)

Jūratė JAGMINIENĖ

III dalis

Buvęs J. Jablonskio mokinys Antanas Jononis (poetas, kunigas) prisiminimuose rašė:

Buvo 1906/7 mokslo metai, kuomet turėjau laimės būti Jablonskio mokiniu ir lyžtelti nors truputėlį gimtosios kalbos iš jo lūpų. Tada teturėjau tik 12 metų ir buvau I-os klasės reališčiukas. <...>

Išvydau pirmą sykį Jablonskį, jau žilą, smailia barzdike, mėlyna rusų mokytojų uniforma, tik lietuviškai kalbantį mokytoją; (...). Ko niekuomet neužmiršiu, tai jo veido lipšnios šypsenos. Pradėjome skaityti lietuvių pasakas, rašyti diktantus. Gerai įsivaizdinu, koks buvo tuomet mano rašymas, kuomet daugiau darydavau žodyje klaidų, negu jame raidžių. Tik vienas Konstantas Jablonskis, 7 kl. moksleivis (jubiliato sūnus), klaidų nedarė ir būdavo šaukiamas rašyti ant lentos.

Kuriam laikui mūsų mokytojas pranyko, ir išgirdome, kad serga. Po ligos vėl išvydome gerb. jubiliatą, kiek suliesėjusį, bet su ta pačia šypseną. <...>

Mokymas buvo mišrus, bendrai visoms klasėms, nes ir vyresniųjų klasių mokiniai lietuvių kalbos ne kiek daugiau mokėjo. Pirmą sykį prie jo ir aš lietuviškai rašyti paėmiau plunksną. 1907 m. Užgavėnėms gerb. jubiliatas mums visiems uždavė darbo, paprašė visų užrašyti girdėtų ir vartojamų patarlių, priežodžių ir t.t., sakęs, tai busių suvartota kažkokiomis knygoms. Bet kam jos būsiančios reikalingos, aš tuomet neįsivaizdavau. Namie su tėvo pagalba surašiau, kaip mokėjau, didelėmis raidėmis patarlių pluoštą ir po atostogų su kitais draugais įteikiau Jablonskiui. Iš gerb. jubiliatu gavome visi ačiū ir tai buvo didelė mums laimė...

Pirmojo pasaulinio karo verpetuose... Voronežas

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui ir vokiečiams užėmus Lietuvą, lietuvių gyvenimai darėsi sudėtingi... Teko trauktis į carinės Rusijos gilumą. Dalis pradinių, vidurinių ir specialiųjų mokyklų moksleivių ir mokytojų pasitraukė į didžiuosius Rusijos miestus (Peterburgą, Maskvą, Jaroslavlį, Tambovą, Voronežą ir kt.). Daugiausia Lietuvos inteligentijos, moksleivių ir pedagogų susitelkė Voroneže. Ten buvo steigiamos gimnazijos, įvairūs mokytojų kursai, leidžiami vadovėliai, vyko aktyvus švietėjiškas ir kultūrinis gyvenimas. 1915 m. Martyno Yčo iniciatyva iš Vilniaus į Voronežą buvo evakuotos berniukų ir mergaičių lietuvių gimnazijos, kuriose nuo 1917 m. buvo mokoma ir lietuvių kalbos. Šiose gimnazijose dirbo žymūs lietuvių pedagogai: Pranas Mašiotas (abiejų gimnazijų direktorius), Marcelinas Šikšnys, Tomas Ferdinandas Žilinskas, Juozas Balčikonis, Konstantinas Šakenis, Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, Jonas Jablonskis, Zigmas Žemaitis, Jonas Murka, Juozas Damijonaitis, Juozas Vokietaitis ir kiti. Šalia tiesioginio pedagoginio darbo jie rašė ir leido vadovėlius mokykloms.

Traukdamasis nuo karo, J. Jablonskis su mokiniais pradžioje pateko į Veližo miestelį, didžiausią Vilniaus apygardos užkampį, toli nuo geležinkelio (dabar Smolensko sritis, Rusija). Ten gyveno baisiomis sąlygomis, nusilpo, liga sparčiai progresavo. Kai M. Yčas pakvietė jį atvykti į Voronežą, jis pasiūlymą priėmė. 1915 m. rudenį J. Jablonskis jau apsigyveno Voroneže ir lietuvių gimnazijose ėmė dėstyti lotynų ir lietuvių kalbas. Ten jis jau nevaikščiojo, į pamokas važiuodavo vežimėliu. Kiek pajėgdamas atsidėjo kalbai,

lietuviškai terminijai. 1916 m. J. Jablonskis su kitais autoriais parengė ir išleido dviejų dalių chrestomatiją „Vargo mokyklai“ ir jos priedą „Mūsų žodynėlis“ (1918), taip pat išleido rašybos taisyklių rinkinį.

Martynas Yčas (teisininkas, politikas, Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjas, publicistas) prisiminimuose rašė:

J. Jablonskis dėl nesveikatos išėjo iš mano gimnazijos ir turėjo gauti visą pensiją. Jo darbas oficialiai nutrūko, bet iš tiesų dar jo padaugėjo. Jis pasilieka vyrų gimnazijos globėjų tarybos nariu ir aktingai dalyvauja visų svarbesnių gimnazijos reikalų aptarime, redaguoja vadovėlius, taiso kalbą, grupuoja būsimojus filologus.

Reikia paminėti dar vienas dalykas. Vasaros metu 1917 metais, padedant Lietuvių centro komitetui ir Švietimo ministerijai, suorganizuota pirmieji lietuvių mokytojų vasariniai kursai. Lektorium buvo pakviestas taip pat ir J. Jablonskis. „Saulės“ kursų bendrabučio sode po dideliu šakotu medžiu sudėti suolai, kuriuose sėdi gausinga ir įvairi auditorija. Čia matai beūsius jaunus vyrus mokytojus ir jaunas mergaites, iš įvairių Rusijos kampų suvažiavusius, čia vėl mūsų seni veikėjai Pranas Mašiotas, Tomas Žilinskas, dr. Jonas Šliūpas, ką tik iš Amerikos atvažiavęs, ir kiti. Visi sėdi ir klauso lietuvių kalbos lektoriaus Jono Jablonskio, kuris savo račiukuose sėdėdamas laiko paskaitą. Kaip aš tuomet pagailėjau, kad aš ne dailininkas. Koks tai puikus siužetas! Prašyte prašosi, kad ant drobės perkeltum visą tą vaizdą.

Šiame siužete išreikštas visas mūsų vargo mokyklos pabėgėlių Rusuose mokyklos laikotarpis.

Voroneže J. Jablonskis buvo visų pedagogų ir intelektualų dėmesio centre. Jablonskių bute vakarais rinkdavosi įvairių dalykų komisijų nariai, kurie rūpinosi lietuviška terminologija. J. Jablonskis noriai talkino jiems, siūlydamas lietuviškus įvairių mokslo dalykų terminus. Tuo metu matematikos vadovėlių lietuvių kalba beveik nebuvo. Nors 1906 m. P. Mašiotas išleido aritmetikos uždavinyną pradinėms mokykloms, buvo išleista ir keletas kitų autorių uždavinynų, tačiau kiekviename jų buvo vartojami vis kitokie matematikos terminai. Todėl trys Lietuvos matematikai – P. Mašiotas, M. Šikšnys ir Z. Žemaitis susirinkę pas J. Jablonskį ėmėsi didelio ir labai reikalingo darbo – lietuviškų matematikos terminų norminimo. Dažniausiai P. Mašiotas kūrė algebros, Z. Žemaitis – geometrijos, M. Šikšnys – aritmetikos terminus, o J. Jablonskis juos apsvarstydavo – nevykusį ištaisydavo arba pasiūlydavo savo. Taip toli nuo Lietuvos karo metais gimė daug naujų lietuviškų žodžių – terminų, kurie mažai pakitę, išliko iki šių dienų. 1917 m. J. Jablonskis išleido vadovėlį „Aritmetika. Mokslo pradžia ir terminai“. Voroneže pradėjo rašyti lietuvių kalbos gramatiką, ją baigė grįžęs į Vilnių 1919 metais.

Nepriklausomoje Lietuvoje...

Po ilgos ir varginančios, dvi savaites trukusios kelionės traukiniu 1918 m. birželio pabaigoje J. Jablonskis ir kiti lietuvių inteligentai, moksleiviai, karo pabėgėliai iš Voronežo sugrįžo į Lietuvą (iš viso 1342 žmonės). J. Jablonskis apsigyveno Vilniuje. 1919 metais P. Kriaušaičio ir Rygiškių Jono slapyvardžiu išleido „Lietuvių kalbos gramatiką“ – vieną geriausių ir išsamiausių lietuvių kalbos vadovėlių. 1919 metų vasarą J. Jablonskis persikėlė gyventi į Kauną. Laikinojoje sostinėje prabėgę metai – intensyviausios mokslinės karjeros laikotarpis. 1922 metais jis išrenkamas Lietuvos universiteto garbės nariu ir

profesoriumi, buvo svarbiausias įvairių mokslo ir administracijos sričių terminologas, vadovėlių ir knygų kalbos taisytojas, literatūrinės lietuvių kalbos normintojas. Paminėtini didžiojo lietuvių kalbos mokytojo vadovėliai, išėję nepriklausomoje Lietuvoje: „Gramatika ir mokykla“ (1921 m.), „Lietuvių kalbos gramatika“ (2-asis pataisytas leidimas, 1922 m.), „Lietuvių kalbos vadovėlis“ (1925 m.), „Pasakėčios“ (1927 m.), „Linksniai ir prielinksniai“ (1928 m.), „Mūsų kalbos žodynelio dalykai“ (1929 m.). Ypač vertingi jo straipsniai kalbos norminimo klausimais – jų parašė per 234. Tačiau J. Jablonskio sveikata silpnėjo, jis ne tik nebevaikščiojo, bet ir sunkiai valdė rankas, nebegalėjo rašyti. Straipsnius jam padėjo rašyti ateinantys studentai, kuriems diktavo tekstus. Prie šio darbo labai prisidėjo ir nuolatinė jo pagalbininkė žmona Konstancija. Akademinį darbą J. Jablonskis dirbo iki 1926 metų ir visus ketverius metus paskaitas studentams skaitydavo savo bute. Išvardinti visus J. Jablonskio darbus neįmanoma, nes jis taisė daugybės raštų kalbą, apie tai neretai žino tik autoriai. Su mokiniais vertė vadovėlius, grožinę literatūrą, redagavo Julijos Žymantienės-Zemaitės, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, Jono Biliūno ir kitų lietuvių rašytojų kūrinius. J. Jablonskis išugdė būrį lietuvių kalbos mokytojų, kalbininkų, kurie tęsė gerbiamo mokytojo tradicijas – puoselėjo bendrinę lietuvių kalbą. 1928 m. gegužės 15 d. J. Jablonskis apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordinu.

Justinas Strimaitis (pedagogas, kanklininkas, spaudos darbuotojas, poetas, redaktorius) prisiminimuose rašė:

Per Aukštųjų kursų iškilmingą atidarymą dalyvavo ir mūsų jubiliatas Jablonskis. Kiti įžymūs mokslo darbininkai sveikino pradedant tą didį darbą žodžiu, mūsų jubiliatas – raštu. Sveikinimus lydėjo publikos gausūs delnų plojimai, o Jablonskis, jautrus būdamas, kelis kartus silpnomis rankomis suplojęs, nuo darbų pavargusių žilą galvą susiėmęs, verkė. <...> Kada p. Žemaitis, Aukštųjų Kursų vadovas, perskaitė J. Jablonskio sveikinimą, kuris baigėsi žodžiais... „Aukite, dirbkite, brėskite. Jūsų J. Jablonskis“, – pasipylė audringas delnų plojimas, o sveikintojas tik nulenkę galvą ir susiėmęs ją rankomis verkė. Visa salė valandėlei nutilo. Daugelio akyse publikoje žibėjo dėkingumo ašaros: suprato publika mūsų kultūros istorijos prasmės pilnus žodžius.

Dalyvavo J. Jablonskis ir Steigiamąjį Seimą atidarant Kauno miesto teatre, mūsų kritusiems dėl Tėvynės laisvės kovotojams paminklą šventinant Vienybės Aikštėj, aukštesniųjų mokyklų mokytojų suvažiavime...

J. Jablonskio gyvenimas, kaip ir jo amžininkų, buvo sudėtingas ir sunkus. Jis išgyveno lietuviškos spaudos draudimo metus, paženklintus dideliais gyvenimo išbandymais, pavojais, trėmimais ir atkaklia kova už lietuvišką žodį. Pergyveno Pirmojo pasaulinio karo baisumus, ankstyvą negalią... bet vis tiek nenuilstamai dirbo Lietuvos kultūros, švietimo, lietuvių kalbos tvarkymo bei terminologijos srityse. Perskaičius prieš 100 metų J. Jablonskio parašytus žodžius: *Maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didi gėda savosios gerai nemokėti*, kyla vertas pamąstymo (išties retorinis) klausimas – ar tikrai gerai mokame gimtąją kalbą?.. Esu įsitikinusi ir nuolatos pakartoju, kad tik gerbdami savo tautos istorinę atmintį – žmones, dirbusius ir daug nuveikusius lietuvių tautinės kultūros ir švietimo srityje – kuriame savo kartos ateitį...

LIETUVIAI AMERIKOJE

Amerikos lietuvių bendruomenė (ALB)

Kaip rašė Amerikos lietuvių dr. Regina Narušienė savo studijoje „Mes – Amerikos lietuviai“, dovanotoje Lietuvos moterų lygai (vadovė prof. Ona Voverienė) 2007 m. viename iš susitikimų, pirmoji didesnė lietuvių emigrantų banga į Ameriką atvyko XIX š. pabaigoje, gelbėdamasi nuo carinės Rusijos spaudos Lietuvoje ir nuo ilgametės tarnybos carinėje kariuomenėje.

Daugiausia tai buvo paprasti kaimo žmonės, darbininkai, smulkieji amatininkai ir vienas kitas inteligentas, dūstantis vergovėje, neturėdamas lietuviško žodžio ir spaudos laisvės. Jie Amerikoje dirbo pačius sunkiausius darbus – akmens anglies šachtose, skerdyklose, geležinkelių ir kelių statybose ir pan. Atvykę jie įkūrė Amerikoje 150 lietuviškų parapijų, 70 lietuviškų mokyklų, statė katalikiškas šventoves, namus, mokė savo vaikus lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos, meilės gimtajam kraštui, kūrė visuomenines katalikiškas ir tautines organizacijas. Iš jų iki šiol dar tebeveikia keletas, perduodamos iš kartos į kartą: ALTas, jungiantis keletą mažų istorinių lietuviškų organizacijų, „Lietuvos Vyčiai“ ir kt. Pirmosios lietuvių imigrantų į Ameriką bangos pastangomis buvo įkurtas ir lietuvių katalikiškas laikraštis *Draugas*, atšventęs 100 metų jubiliejų ir leidžiamas iki šiol, laikraštis *Dirva* irgi greitai švėšiantis savo 100-metį bei kiti lietuviški leidiniai.

Mano vyro tėvai, Simonas ir Stasė Voveriai, buvo tos bangos imigrantai Amerikoje. Labai sunkiai dirbo; senelis iš pradžių – Čikagos skerdykloje, o močiutė skalbyklose, vėliau senelis – Pensilvanijos šachtose užsidirbo pinigų, grįžo į Lietuvą, nusipirko 28 ha žemės gimtojoje Dzūkijoje Vieštaronyse ir sėkmingai ūkininkavo iki pat kolchozų kūrimo.

Algirdas Šilbajoris rašė, kad pirmosios lietuvių emigracijos bangos pabaigai priskirtinas jos naujas „kvėpavimas“ 1926-1937 m., kai Europoje jau pradėjo pūsti Antrojo pasaulinio karo vėjai. Stiprėjo ir ginklavosi stalinizmas Rytuose, fašizmas Italijoje ir nacizmas Vokietijoje, jau tada pradėjęs žvanginti ginklais. Iš Lietuvos tada emigravo 78,000 lietuvių, daugiausia į Šiaurės Ameriką, Kanadą, Braziliją, Argentiją, Urugvajų. Brazilijoje apsigyveno 34,000 lietuvių, Argentinoje 16,000, netgi Pietų Afrikoje – 5,000. Tose šalyse tuomet gyveno apie 100,000 lietuvių.

Istoriko Adolfo Šapokos duomenimis, 1936 metais Amerikoje gyveno 700-800,000 lietuvių visose jos valstijose. ...Antrojo pasaulinio karo metu ir per raudonąją ir rudąją okupacijas Lietuva neteko daugiau negu milijoną komunistų ir nacizmo aukų.

Antroji lietuvių emigracijos banga

Tai „išvietintieji asmenys“ (displaced persons, vadinami „DP’s“ arba „dipukai“), atvykę į JAV po Antrojo pasaulinio karo. Jų daugumą sudarė to meto Lietuvos šviesuomenė, kuriai grėsė būti sunaikintai lietuvių tautos genocido laikotarpiu pokaryje, kai pagrindinis okupacinio režimo smūgis ir buvo nukreiptas į Lietuvos inteligentijos sunaikinimą, pagal aksiomą: „Sunaikink Tautos protą ir tauta vergaus“.

Kaip teigia Lietuvos istorikai, 1944 m. iš Lietuvos į Vokietiją emigravo 64,000 lietuvių, daugiausia inteligentų: 70% rašytojų, 60% įvairių sričių menininkų, 220 aukštųjų mokyklų dėstytojų. Rusams okupavus Lietuvą jiems grėsė neišvengiama, mirtis. Iš tų 64,000 lietuvių 1948-1949 m. beveik pusė vyko į Ameriką.

Į Ameriką išvykstantieji 1949 m. birželio 14 d. paskelbė „Lietuvių chartą“ ir 1951 m. įkūrė Amerikos lietuvių bendruomenę. Tikslas buvo išsaugoti lietuvių ir tautinį solidarumą, nuolat kelti Lietuvos išlaisvinimo iš rusų okupacijos klausimą, stiprinti Lietuvos nepriklausomybės siekius.

Amerikoje išleista daugiatomė *Lietuvių enciklopedija* (kartais vadinama Bostono enciklopedija) 37 tomų; 1950 m. įsteigtas Lituaniistikos institutas; Lietuviškoji katalikiškoji akademija, Čikagos operos teatras; 1952 m. Bostone – dramos sambūris; 1965 m. – Modernus lietuvių dramos teatras; 1963 m. Čikagoje – satyros ir humoro teatras ir t.t. Visuose JAV miestuose, kur gyveno lietuviai, veikė šeštadieninės-sekmadieninės lietuviškos mokyklėlės, kur mokytojai dirbo savanoriškais pagrindais, iš idėjos – išlaikyti lietuvių Amerikoje, šviesuolių Jadvygos ir Adolfo Damušų iniciatyva įkurta lietuviška jaunimo stovykla „Dainava“, kur kiekvienais metais suvažiuoja lietuviukai mokytis lietuviybės, pagarbos ir meilės savo tėvų gimtajam kraštui Lietuvai. Savanoriškais aukomis išleista keli šimtai lietuviškų knygų, sukurta daugybė meno kūrinių kolekcijų, kurios viena po kitos, atkūrus Lietuvai nepriklausomybę neatlygintai grįžo į Lietuvą.

Deja, dalis lietuvių Amerikoje sukūrė mišrias šeimas ir nutautėjo.

Trečioji lietuvių ekonominių emigrantų banga

Ji prasidėjo 1989 m. Tai buvo, ko gero, pati gausiausia per visus laikus lietuvių emigrantų banga. Dalis iš didelės bėdos, netekę darbo ir lėšų pragyvenimui. Dauguma tikėdamiesi sugrįžti tada, kai Lietuvoje gyvenimas pagerės. Emigracija į Lietuvos tebesitęsia. Manoma, šiuo metu lietuvių Amerikoje gyvena daugiau negu milijonas. Amerikos lietuvių bendruomenei priklauso 10 apygardų ir maždaug 70 apylinkių visoje Amerikoje.

Trečiabangiai Čikagoje įsteigė savo savaitraštį *Amerikos lietuvius*. Jau nebemokantiems lietuviškai leidžiama spauda anglų kalba. Prasidėjus Amerikoje lietuvių judėjimui už Lietuvos pilietybės išlaikymą, iškilė problema, vadinama „dvigubos pilietybės klausimu“. Studijos „Mes – Amerikos lietuviai“ autorės iniciatyva per laikraščius *Draugas* ir *Amerikos lietuvius* atlikta sociologinė apklausa, siekiant išsiaiškinti, kokių ryšių su Lietuva pageidauja Amerikos lietuviai ir ar jie ketina grįžti į Lietuvą?

Tyrimo metu nustatyta, kad 82% atsiliepusių yra gimę Lietuvoje. Iš jų turi Lietuvos ir Amerikos pilietybę – 48%, tik Lietuvos – 19% ir tik JAV pilietybę – 33%. Daugiausia lietuvių – 38% gyvena Ilinojaus valstijoje. Apklausoje dalyvavo 15% lietuvių, gimusių Amerikoje; 53% – antrosios bangos ir 32% – trečiosios bangos apklaustųjų; jų amžius tarp 30-50 metų. Išsilavinimas: universitetas – 43% JAV gimusiųjų, antrosios bangos – 43%; 87% – trečiosios bangos; magistras – 26% JAV gimę; 14% – antrosios bangos; 1% – trečiosios bangos išeivių iš Lietuvos; įvairių mokslų daktarai – 26% JAV gimę; 20% – antrosios bangos, 12% – trečiosios bangos. Priežastys, dėl kurių atvyko į Ameriką: politinės – antroji banga; ekonominės, politinės, socialinės – trečioji banga. Į klausimą, kiek Amerikos lietuvių norėtų grįžti į Lietuvą gyventi atsakė: 8% antrosios bangos; 62% trečiosios bangos, kai užsidirbs Amerikoje pensiją, iš kurios būtų galima oriai pragyventi ir Lietuvoje; pusę laiko norėtų Lietuvoje gyventi 5% lietuvių, gimusių Amerikoje; 16% – antrosios bangos ir 12% – trečiosios bangos; neapsisprendę – 5%. Tik aplankyti giminių Lietuvoje norėtų – 95% JAV gimusių lietuvių, 62% – antrosios bangos ir 26% – trečiosios bangos. Antrosios bangos išeiviai į Lietuvą negrįš, kadangi yra jau senyvo amžiaus, Amerikoje jau įsitvirtinę jų vaikai ir vaikaičiai, jų šeimos. Trečioji banga nuo grįžimo susilaiko todėl, kad Lietuvoje nėra darbo, pagarbos dirbančiam žmogui, žmonės tik egzistuoja, neturi sąlygų gyventi visavertį gyvenimą. Trečiosios bangos išeiviai grįžtų į Lietuvą, jeigu čia galėtų gauti darbą ir atlyginimą, leidžiantį oriai ir prasmingai gyventi.

Prof. Ona Voverienė,
Vilnius

KANADOS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Lapkričio 11-oji – Kanados žuvusiųjų karių atminimo diena

PIRMASIS VYRIAUSYBĖS DEŠIMTADIENIS

Naujosios liberalų vyriausybės, vadovaujamos J. Trudeau, pirmasis darbo dešimtadienis prasidėjo nemaloniu JAV prezidento B. Obamos pranešimu. JAV prezidentas, nekreipdamas dėmesio į pastangas atidėti natotiekio Keystone XL statybos svarstymą, paskelbė neigiamą sprendimą. Jį prezidentas pagrindė galimais aplinkosaugos pažeidimais ir nenaudingumu JAV interesams. Naujajai Kanados vyriausybei ir vadovui, kuris pritarė šiam projektui, tai nemažas politinis akibrokštas. Tuo labiau, kad visiškai neaišku, ar bus galima susigražinti \$2 bln.

(JAV dol.), jau išleistus atmetimo plano pirmiesiems paruošos darbams JAV. Savo darbą vyriausybė pradėjo, atšaukdama konservatorių vyriausybės priimtus įstatymus. Sugražinamas valstybinės ilgosios apklausos lapas, padvigubintas – iki 25,000 šiame priimamų Sirijos pabėgėlių skaičius, ketinama pradėti tyrimą dėl Pirmųjų tautų moterų žūčių. Mažesnės permainos – karalienės Elžbietos portretai, kurie pagal konservatorių įsakymus privalėjo būti valstybinėse įstaigose, keičiami Kanados kraštovaizdžio paveikslais.

DAR VIENA PREMIJA

Retai kada loterijos laimėjimas tam pačiam žmogui tenka antrą kartą. Tas pats ir su svarbiais apdovanojimais. Bet Kanados mokslininkas Queen's universiteto (Kingston, ON) profesorius emeritas Arthur McDonald maloni išimtis. Šį rudenį jis kartu su japonų mokslininku buvo apdovanotas

Nobelio fizikos premija už atradimus, tiriant labai mažų dalelių neutrinių savybes. O praėjusią savaitę jį pasiekė pranešimas apie naują premiją. Jam kartu su kitais mokslininkais paskirta 2016 metų *Breakthrough* premija už atradimus fizikos mokslo tyrimų srityje.

MOKYKLOMS DAUGIAU LĖŠŲ

Ontario provincijos vyriausybė paskelbė skirianti \$498 mln. naujų mokyklų statybai ir senųjų atnaujinimui. Už skirtą sumą planuojama pastatyti 30 naujų mokyklų, atnaujinti 26 senąsias ir įrengti 122 patalpas ikimo-

kyklinio amžiaus vaikų priežiūrai. Jose bus daugiau kaip 2,000 vietų. Toronto mieste dvi valstybinės ir dvi katalikų mokyklos sulauks naujų šiuolaikinių priedų, kurie bus statomi šalia senųjų, kol juose vyks pamokos.

SĖKMĖ SKATINA PLĖTRĄ

IKEA – populiarus Švedijos buitinių prekių ir baldų parduotuvė per artimiausią dešimtmetį ketina dvigubai padidinti turimų parduotuvių skaičių Kanadoje. Tai padaryti skatina sėkminga prekyba ir didėjantis pirkėjų skaičius jose. Ypač padidėjo internetinė prekyba; per praėjusius metus ji išaugo 40%; apyvarta siekia \$103 mln. Iki \$75 mln. padidėjęs tinklalapio lankytojų ir jų užsakymų skaičius paskatino verslovę steigti dar keletą užsaky-

tų: 5 Kvebeko mieste (QC) ir 4 Londone, St. Catharines, Whitby ir Windsor (ON). Pirmoji *Ikea* parduotuvė duris pirkėjams atvėrė prieš 40 metų, dabar Kanadoje yra 12. Jose 2014-2015 metais prekyba padidėjo 10% ir dabar siekia \$1.79 bln. Savo pirkėjams *Ikea* siūlo įvairių lengvatų. Verslovė įrengė prekybos centruose nemokamas elektrinių automobilių pakrovimo stotis, pietinėje Albertoje turi 20 variklių pajėgumo vėjo jėgainę.

Pagal *Canadian Press* parengė S. Katkauskaitė

BALTIJOS VALSTYBIŲ TALENTAI LONDONE

Karališkojoje muzikos akademijoje Londone spalio 18 dieną įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos jaunųjų klasikinės muzikos atlikėjų koncertas "Young Baltic Talent". Jau tradicija tapusio Baltų tarybos Didžiojoje Britanijoje organizuojamo renginio tikslas – remti Londone studijuojančius talentus iš Baltijos šalių. Koncertai organizuojami nuo 2002 metų, juose dažniausiai dalyvauja Karališkojoje muzikos akademijoje, Karališkajame muzikos koledže bei Guildhall muzikos ir dramos mokykloje besimokantys atlikėjai. Lietuvai šiais metais atstovavo du lietuvių pianistai. Rytis Paulius Juškaitis atliko F. Šopeno ir F. Listo kūrinis. Karolinos Pancernaitės repertuare skambėjo H. Villa-Lobos

vanota LR prezidento Valdo Adamkaus padėkos raštu. Baigusi Kauno Juozo Naujalo muzikos gimnaziją, mokytojos Birtutės Kumpikienės fortepijono klasę, Karolina įstojo į Karališkąją muzikos akademiją bei tapo stipendininke. Kiekvienus studijų metus Karolina baigia aukščiausiu įvertinimu "1st distinction". Šiais metais Karolina tapo "Maud Hornsby Award" prizininke.

Rytis Paulius Juškaitis – Guildhall muzikos ir dramos mokyklos profesorės Caroline Palmer klasės studentas. Jaunasis atlikėjas mokėsi Lietuvos nacionalinėje Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykloje, vėliau Purcell muzikos mokykloje Londone. Nuo 11 metų pradėjo koncertuoti, yra pasirodęs su Lietuvos

Koncerto "Jaunieji Baltijos talentai", vykusio Londone (D. Britanija) atlikėjai. Iš k. stovi – lietuviai pianistai Rytis Paulius Juškaitis ir Karolina Pancernaitė, abu šiuo metu studijuojantys Londone

ir S. Lyapunovo kūriniai. Koncerto metu taip pat pasirodė jaunieji atlikėjai iš Latvijos ir Estijos.

Karolina Pancernaitė – Karališkosios muzikos akademijos profesoriaus Christopherio Eltono fortepijono klasės trečio kurso studentė, 12-os tarptautinių konkursų laureatė. Karolina koncertavo Anglijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Švedijoje, Čekijoje (Brno) su Brno filharmonijos orkestru. Taip pat ne kartą yra pasirodžiusi su Kauno simfoniniu orkestru. Už visus muzikinius pasiekimus ji buvo apdo-

kameriniu orkestru, Latvijos kameriniu orkestru, Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, grojo Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose. R. P. Juškaitis yra tarptautinio konkurso EPTA ("Les Reccontres Internationales des Jeunes Pianistes") antrosios vietos ir Tarptautinio jaunųjų pianistų konkurso Zagrebe pirmosios vietos bei specialaus prizos laimėtojas. Už muzikinius pasiekimus jam įteikta Karalienės Mortos premija.

Rita Valiukonytė

LR kultūros atašė Jungtinėje Karalystėje

LIETUVIŲ TELKINIuose

Lietuvos užsienio reikalų ministeris L. Linkevičius Seinuose susitinka su vietos lietuvių bendruomenės atstovais

Lenkija

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Linas Linkevičius lapkričio 5 dieną lankėsi Seinuose, Lenkijoje, kur susitiko su lietuvių bendruomene ir vietos valdžios atstovais.

Su Punsko lietuviais ministeris aptarė Lenkijos lietuvių padėtį ir jų poreikius, lietuviškų švietimo įstaigų Lenkijoje padėtį, jaunimo situaciją, kultūrinius ir leidybos projektus, sielovados ir kitus klausimus. Ministeris

taip pat aptarė lietuvių ir vietos valdžios bendradarbiavimą, kuris vyksta draugiškoje ir konstruktyvioje aplinkoje.

Susitikime su Seinų apskrities viršininku Piotru Alszko, jo pavaduotoju Romu Vitkausku ir burmistru Arkadijumi Nowalski ministeris padėkojo, kad vietos valdžia pagal išgales atsižvelgia į lietuvių prašymus, o toks bendradarbiavimas labai prisideda prie Lietuvos ir Lenkijos partnerystės stiprinimo. **Inf.**

Ukraina

Kijevas. Ukrainos sostinėje Kijeve po trejų metų pertraukos vėl pradėjo veikti lietuvių šeštadieninė mokykla. Pamokos mokykloje prasidėjo spalio 24 d. Daugiau kaip pusė šimto į skirtingas grupes suskirstytų moksleivių joje mokosi lietuvių

kalbos, susipažįsta su Lietuvos kultūra ir tradicijomis. Kijevo Maironio lietuvių kultūros draugija ir Lietuvos ambasada Ukrainoje parodė daug pastangų, kad lietuvių ir lietuvių kilmės vaikai galėtų mokytis lietuvių kalbos. Pamokos Kijevo lietuvių mokykloje vyksta kiekvieną šeštadienį. **Inf.**

Vankuveris

Susipažinkime su Vankuverio "Pelėdžiukų klubu"! Nuotraukoje jie švenčia "Halloween" spalio 31 dieną

Ntr. L. Šipelis

London, ON

• Lapkričio 22, ateinantį sekmadienį, bus minima Lietuvos kariuomenės šventė. Kiekvienas pasimelskime už visų amžių Lietuvos gynėjų ne tik ginklu, bet ir žodžiu, raštu bei savo tauriu ir pasiaukojančiu gyvenimu.

• Adventinis susikaupimas šiais metais bus Mary Immaculate šventovėje lapkričio 29, sekmadienį, 3 v.p.p. Mišių metu. Susikaupimą ves Lietuvos karo akademijos kapelionas majoras kun. Remigijus Butkevičius. Po Mišių bus vaišės bei pabendraavimas su susikaupimo vedėju. Vaišėms mokėstis \$10 asmeniui.

• Sekmadienį ir švenčių Mišios aukojamos 3 v.p.p. Mary Immaculate šventovėje, 1980 Trafalgar St., London, ON.

• Lapkričio 22, sekmadienį, Mišios bus aukojamos už Petrašiūnų šeimos mirusius.

Hamilton, ON

• **A.a. Reginai Beržinienei** mirus, užjausdami seseris Agotą, Aldoną ir Anelę, vaikus Laimą, Juozą (Heather), Praną (Patti), Audrą (Gailių) su šeimomis, "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojo: \$40 – R. Kamaitytė; \$30 – Z. Cers; \$25 – L.N. Lattanzi ir šeima; po \$20 – R.R. Bartninkai, G.I. Breichmanai, E.Gudinskienė, F.M. Gudinskai, Jonas Gudinskas, T.P. Pargauskai, A.F. Pietrantonio, A.G. Senkai, A. Stanaitienė, V. Šidlauskienė, V. Verbickienė, K. Zanon; \$10 – R. Bartninkienė; \$5 – M. Borusienė.

• **Elenos Gudinskienės** 90-ojo gimtadienio proga "Pagalba Lietuvos vaikams" papildomai paaukota \$200.

TALKA
CREDIT UNION LIMITED

KREDITO KOOPERATYVAS LTD

830 Main St. E, Hamilton, ON L8M 1L6
www.talka.ca Tel. 905 544-7125 Fax 905 544-7126

SĄSKAITOS	PASKOLOS
Taupomoji sąskaita 0.25%	Asmeninės nuo 3.15%
Čekių sąskaita iki 0.25%	Nekiln. turto 1 metų 3.15%

INDĖLIAI	TFSA, RRSP ir RRIF
90 dienų indėliai 0.50%	Kintančios 0.50%
180 dienų indėliai 0.50%	1 metams 1.90%
1 m. term. indėliai 1.90%	2 metams 2.05%
2 m. term. indėliai 2.05%	3 metams 2.55%
3 m. term. indėliai 2.55%	4 metams 2.70%
4 m. term. indėliai 2.70%	5 metams 2.80%
5 m. term. indėliai 2.80%	

Sekite kasdieninę informaciją apie nuošimčius TALKOJE

MASTERCARD KREDITO KORTELĖ

INTERAC KORTELĖ

AKTYVAI VIRŠ 100 MILIJONŲ DOLERIŲ

2014 metais nariams IŠMOKĖJOME

Papildomų palūkanų santaupoms 22%

Įskaitant **TFSA, RRSP ir RRIF**

Nuolaidų skolininkams 11%

- Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai
- Narių santaupos apdraustos 6 mil. dol. kapitalu ir Kanados valdžios iki \$100,000.0 sumos draudimu

DARBO VALANDOS

Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.
Trečiadieniais - 9 v.r. - 1 v.p.p.,
Penktadieniais - 9 v.r. - 7 v.v.
Šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Nuomonės

Peržengę tautos supratimo ribas

Ričardas KALYTIS

Taip kai kuriose valstybėse formuluojami nepageidaujamų rašytojų kūriniai, skleidžiantys kitokią nei valstybėje jau įsigalėjusią valstybinę ideologiją tam tikrose srityse. Na, kas skleidžia valstybinę ideologiją, yra aišku. Pirmučiausia tai svarbūs valstybės veikėjai kalbantys tautai. Juos seka paklusnūs partneriai rašytojai, sklinda jų knygos, kino filmai. Šitai formuojamos „valdiškos“ žmonių supratimo ribos. Kai pasklinda ši nuostata po visą šalį, įsiterpti kitaminčiui tampa sunku. Tačiau tikroji riba vyraujanti tautoje, toli gražu yra ne ta.

Žana Ranaitė, žydaitė, išgelbėta lietuvių, vėliau įvykdžiusi daug žygių vokiečių kariuomenės širdyje-štabuose, kalėjusi Stalino lageriuose, parašė rankraščių knygas. Tačiau Izraelio leidyklos atsisakė ją išleisti. Nes knyga „buvo peržengusi tautos supratimo ribas“. Kas tai? Ogi „per daug meilės lietuviams“. To valstybinėje jų ideologijoje nebuvo numatyta. Siūlė pakoreguoti. Principinga rašytoja nesutiko ir atvyko į Lietuvą. Kreipėsi į „Švyturio“ vyriausią redaktorių Juozą Baušį. Tas susidomėjo ir netrukus žurnalo lėšomis išleido romaną: Žana Ranaitė-Černienė *Neįtikėtina tiesa*, Švyturys 1994. Vėliau tą knygą išleido ir anglų kalba – Jeanne Ran-Tchanyi *The Unbelievable Truth*. Romanas pasklido po visą pasaulį. Tai toks šių žmonių indėlis į Lietuvos ir žydų istoriją.

Lietuvoje „tautos supratimo riba“ taipogi valdžios nubrėžta – žydas turi būti tikrai geras. Realiame gyvenime visose tautose to nebūna. Atsiranda dvasinių iškrypėlių, kurie sutepa balčiausios tautos sielą. Dėka nubrėžtos ribos rašytojas nebegali parašyti gyvo, įtikinamo romano. Gal dėl to jų ir nerašo, saugodami nukraujavusios tautos ramybę. Bet ar tai ramybė? Ne, kol šis klausimas uždarytas keliomis spynomis, jis gyvas ir šnabžda, ir cypia. Pažiūrėkite į komentarus portaluose. Kaip mes jį nuraminsime? Einame pavojingu keliu, prisimėme žydšaudžių tautos vardą. To vardo nuolatinis kartojimas ir gilinimas neša priešingus vaisius.

Pasinaudodami 2015 rugsėjo 24 d. Virginijaus Savukyno vedama LRTV „Aktualijų studija“. Čia jau visas nuspręsta, niekas nebesiginčija, viskas aišku, niekas neleidžiama net cyptelti. Tikrai bjaurinamasi lietuvių galvažudžių veikimais. „Žydo kaimynas, norėdamas pasigriebti žydo turta, nueina, nužudo ir pasiima jo turta.“ Negaliu būti tų laikų liudininku, per mažas buvau, kaime gyvenau, bet man atrodo, jog žudė ne kaimynai, bet buvo sudarytos komandos, kurių sąrašai yra išlikę.

Seimo narys Emanuelis Zingeris pagėdino mūsų tautą, kad blogai atgailauja, kad vokiečiai tą daro geriau (tartum mūsų kaltė tokia pati), kad paskutinių žudymų šioje žemėje nebuvo nuo kryžiuočių laikų. Ne, tai buvo dar vakar, kai buvo sunaikintas visas valstybės aparatas net iki seniūno. Buvo areštuojami, kankinami, tremiami mūsų geriausi valstybės žmonės. Per vieną naktį buvo susodinta ir ištremta į mirtį 30,000 geriausių kaimynų, mokytojų, šaulių šeimų. Kelių amžių nusikaltimas, neprilygstantis net Rusijos imperijos okupacijos šimtmečio ilgio nusikaltimams. „Gerai, kad atsirado išvaduoti ir nutraukė bolševikų kruviną puotą“ – džiaugėsi vokiečių sulaukę žmonės. Jie manė sulaukę 1914 metų vokiečių. Ne, tai buvo kitas vokiečių.

Tauta, neseniai tapusi valstybe, šokiruota, sugluminta, pažeminta, pasimetusi, pritvinkusi keršto... Kas yra didžiausias kaltininkas? Žinoma, tai jau iš tamsių Viduramžių, aišku – žydai. Hitleris savo tautą jau įtikinęs, kad žydai kalti dėl Pirmojo pasaulinio karo pralaimėjimo. O mūsų tamsią, dar prisimenančią baudžiančią, liaudį nėra nieko paprasčiau įtikinti. Juoba, kad pagalbinės medžiagos buvo nemaža. Ką reikė vien mūsų tautos budelio Sniečkaus štabo sąrašas. Mes per 20 metų nedaug prisiauginom protų, bet tie buvo tada pirmučiausia sunaikinti. Vien 30,000 ištremtųjų turėjo gimines,

kaimynus, pakako pasekėjų, keršytojų. Radijas, laikraščiai, parodos dirbo savo juodą darbą, darbas sekėsi. Tais, palyginus tamsiais laikais, izoliuotoje vietovėje formuoti bjaurią nuomonę nebuvo sunku. Grįžtant į šiuos laikus, pilnus informacijos priemonių, Putinas per pusmetį brolišką tautą padarė „fašistais“, pelnydamas negirdėtą pasitikėjimą. Ir jie eina ne su šautuvais, o su tankais ir raketomis žudyti „ukrų“, kurie net mažiausio nusikaltimo Rusijai nesugebėjo primesti.

Visų okupantų taktika – priešinti nuskriaustas mažumas su valstybe, duodant postų, privilegijų, lengvatų, o svarbiausia ginklų. Lietuviai priėmė baisiausią dovaną. Vargas prisidėjusiems prie stipriojo ir priėmusiems šias dovanas. Jos atsiliepia per kelias kartas. Vienokias ar kitokias dovanas tą metų priėmė visos pusės, kas ir sukėlė nesibaigiančius kerštus.

Mes viešai išsakysime visai tautai žinomą tiesą – lietuviai 1941 metais keršijo žydams už bolševikmetį. Tai yra juoda apgailėtina tiesa. Turtas? Tikrai jis buvo grobstomas, kaip visada per suirutes. Bet jis buvo grobstomas ir mūsų tremtinių. Kaip vėliau sužinojome, mes dar buvome vagonuose stotyje, o mūsų artimieji kaimynai jau „tvarkė“ mūsų sodybas. Tai irgi apgailėtina tiesa.

Neklijuokime šlykštaus vardo visai tautai, nes tai buvo tikrai nuomonė, nes veiksmų ėmėsi tikrai labai maža tautos dalis. Šiame didžiuliam tvaikė atsirado šviesuoliai, kurie, rizikuodami sava gyvybe, gelbėjo kitų gyvybes. Ir tokių buvo ne mažai. Visa tauta pasipriešino naujam okupantui neidama į nusikalstamas SS gretas, praradama Hitlerio pasitikėjimą ir pasmerkima po jo įsivaizduojamos pergales prieš visą pasaulį.

O tas šlykštus vardas ėmė skliti iš užjūrių pajutus mūsų Atgimimo judesius. „Žydšaudžių tauta neverta nepriklausomybės“. „Vadinami partizanai – tai besislapstantys nusikaltėliai, vengiantys nusipelnytos atsakomybės“. Mums tai buvo labai pavojinga. Reikėjo rasti atsakymus. Bandėm rasti paneigimų, rašėme, teisinomės. Aš, vaikystės ir paauglystės laikus gyvenęs kaime, mačiau tikrą tiesą. Regėjau einančius naivokus bernelius į mišką „ginti tėvynės“ ir tragiškus jų likimus. Neigiau skleidžiamą šmeižtą iš užjūrių. Parašiau romaną *Karklų rožės* (Alma litera, 1999) – „Graziai numirusiems mūsų apylinkės bernams“. Čia pagrūmoju šmeižikams pagal mūsų tautos patarlę „Ne aš vienas vogiau, ir dėdė vogė“. Neperdėjau, rašiau teisybę labai atsargiai, tikrai konstatuodamas, nevaizduodamas veiksmų. Tokia buvo ano meto vienintelė galima gynyba, palaikoma valstybės (suteikta leidyklai parama). Nepatikėsite kas atsitiko vėliau, biurokratijai nubrėžus „tautos supratimo ribas“. Tapau izgojumi, LRT pašalino pjesę *Verksmo vieta* pagal mano romaną (Žemaitės literatūros premija). Neleido išleisti *Karklų rožių* antros laidos, primenant mūsų kareivėliams anksčiau kovotą varganą karą su tuo pačiu priešu. Žinoma, praėjus 15 metų, leidžiant antrą leidimą korektūra buvo reikalinga.

O kokie mūsų santykiai su žydais? Nebereikia mūsų taikyti. Mano karta jau seniai esame susitaikę. Mes esame atsivėrę ir išsikalbėję net su pokario tardytojais ir jiems atleidę. Mes dirbome kartu, supratome vienodai mūsų laikmetį ir valdžios melagystes. Žinojome ir gėrėjomės žydų anekdotais. Paskutinius anekdotus išgirdavome mūsų instituto partorgo Kimo Josifovičiaus kabinete. O kai atėjo laikas jiems išvažiuoti, mes susėsdavome prie kuklaus stalo ir įteikdavome lietuviškas dovanėles. Gaudavome laiškus.

O mano vaikai jau nebesupranta kadaise buvusios problemos tarp mūsų. Važinėja į Paryžių pas gerus draugus, o tie atvažiuoja vasarai pas juos į Vilnių. Tikrai gerai vaikus paklausinėjus, tarp kitko pamini „jie abu iš Vilniaus, Julius lietuvis, Mišelė žydė, kalba lietuviškai, bet moka po keturias kalbas“. Tautybė vaikams nebesvarbi. Juos jungia architektūra ir Vilnius. Nebereikia mūsų taikyti, mes susitaikę. **Nukelta į 8-a psl.**

Prisikėlimo
Kredito Kooperatyvas

Mūsų tikslas ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Tel. 416-532-3400
www.rpcul.com

GIC INDĖLIAI (Pelnų padalinimas netaikomas)		SĄSKAITOS	
1 metų "cashable"	1.30%	Taupomoji sąskaita	0.35%
1 metų	1.60%	Čekių sąskaita iki	0.25%
2 metų	1.75%	Amerikos dol. sąsk.	0.25%
3 metų	1.80%	Amerikos dol. GIC	0.50%
4 metų	2.00%	1 metų term. ind.	0.50%
5 metų	2.15%		
RRSP, RRIF pensijų fondai TFSA neapmokestinama taupomoji sąskaita		SUTEIKIAME	
TFSA atviras, kintantis	0.85%	Studentų paskolas nuo	3.85%
RRSP ir RRIF atviras, kintantis	0.85%	Asmeninės paskolas nuo	5.35%
1 metų	1.60%	Sutarties paskolas nuo	6.85%
2 metų	1.75%		
3 metų	1.80%	NEKILNOJAMO TURTO PASKOLAS	
4 metų	2.00%	Su nekintančiu nuošimčiu	
5 metų	2.15%	1 metų	2.90%
		2 metų	3.00%
		3 metų	3.00%
		4 metų	3.25%
		5 metų	3.20%
		Uždaras su kintančiu nuošimčiu	2.75%
		Atviras su kintančiu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	3.50%
		Ribotą kreditą su nekilnojamo turto užstatu	3.35%

MŪSŲ ADRESAS	Darbo laikas:
3 Resurrection Road Toronto, Ontario M9A 5G1 Nemok. tel. 1-877-525-RCUL (7285) Tel. 416-532-3400, fax 416-532-4816	Pirm., antr., treč. Ketvirt., penkt. Šeštadieniai Sekmadieniai
ANAPILYJE Tel. 905-566-0006, fax 905-566-1554 2185 Stavebank Rd. Mississauga, ON L5C 1T3	Darbo laikas: Ketvirtadieniai Sekmadieniai
	9:00 - 3:30 9:00 - 8:00 9:00 - 1:00 8:30 - 12:45 12:00 - 7:00 9:00 - 12:30

YPATINGAS
pasiūlymas

GIC 2.20%

16 mėnesių
Tik naujiems inašams

* Normos gali būti keičiamos be įspėjimo, bet kurio metu.

Laikina Investavimo Galimybė

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553
www.Dr.Dubickas.com

Padėsiu parduoti ar nupirkti namą ar butą.

Paaukosiu iki **\$1000** jūsų vardu
jūsų nurodytai labdarai
(Prašu paskambinti man dėl daugiau informacijos)

JURGIS KULIEŠIUS M.Eng.,
Jerzy Kulesza
Sales Representative

Sutton West Realty Inc.,
Brokerage 416.236.6000
kuleza@sympatico.ca

Tel. tiesiogiai:
416.568.1604

LIETUVOS KULTŪROS ŽINIOS

J. BASANAČIAUS PREMIJA-2015

Vyriausybė, atsižvelgusi į Lietuvos kultūros ir meno tarybos bei Kultūros ministerijos siūlymus, posėdyje nutarė 2015 metų valstybinę Jono Basanavičiaus premiją skirti Daliai Urbanavičienei – už reikšmingą visuomeninę veiklą etninės kultūros srityje, tradicinių šokių tyrinėjimą, puoselėjimą ir sklaidą.

D. Urbanavičienė nuo 1999 m. yra Lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkė, ji vadovavo etninės kultūros ugdymo programų parengimui, pasiūlė steigti Lietuvos etninės kultūros

ugdymo sąjungą. Ji yra tradicinių šokių socialinės funkcijos gaivinimo judėjimo pradininkė, viena iš žymiausių Lietuvos tautinių šokių tyrinėtojų, paskelbusi reikšmingų darbų šia tema. D. Urbanavičienė nuo 1994 m. vadovauja Lietuvos muzikos ir teatro akademijos moksliniam Etnomuzikologijos padaliniiui.

Kasmetinė valstybinė Jono Basanavičiaus premija (19,000 eurų), kuria įvertinami reikšmingiausi visuomenei darbai etninės kultūros srityje, kasmet įteikiama lapkričio 23-ąją – Jono Basanavičiaus gimimo dieną.

ATNAUJINTAS KLAIPĖDOS TEATRAS

Šį sezoną Klaipėdos dramos teatras žiūrovus kviečia į atnaujintus rūmus

Klaipėdos dramos teatrui naujasis ir jau 80-asis sezonas – neeilinis. Teatras ne tik sugrįžo į atnaujintus senuosius rūmus, bet ir pradeda darbą juose su nauju vadovu. Šią vasarą teatro direktoriumi, laimėjęs viešą konkursą, tapo Tomas Juočys. Seniausio teatro pastato Lietuvoje atnaujinimo darbai truko beveik 8-erius metus; statybai išleista daugiau kaip 17 mln. eurų iš ES paramos fondų. Atnaujintame pastate įrengtos dvi salės žiūrovams: didžioji – su 417 vietų ir mažoji – 149 vietų. Jose įrengta nauja šiuolaikinė garso sistema: didžiojoje salėje įrengti 44 mikrofonai, 15 mikrofonų virš scenos (jie yra nematomi), visur išdėstyta apie 150 garso kolonėlių, o valdymas labai paprastas – kompiuteriu. Dar viena naujovė – didžiojoje salėje parterio žiūrovų kėdės įrengtos ant platformų, prirėkus jas galima nuleisti į rūšį ir salę pritaikyti į konferencijoms ar kitokiems renginiams tinkamą erdvę. Didžiosios teatro salės scena turi 14 judančių platformų. Jos leidžia scenos erdvę padalyti į 14 lygių. Įrengta ložė orkestrui, tad gali vykti ir muzikiniai spektakliai. Prirėkus scenoje dar gali būti įrengtas ir sukamasis ratas.

Teatro aktoriai ir režisieriai pasirenge naujam sezonui atnaujintame teatre. Žiūrovus pakvies seniai planuota premjera – Gyčio Padegimo režisuojama Arvydo Juozaičio “Karalienė Luizė”. Mažojoje scenoje spektaklį kurs ilgametis teatro meno vadovas Povilas Gaidys, kuris pasirinko italų dramaturgo Eduardo De Filippo “Kalėdas Kupjelų šeimoje”. Po Naujųjų metų, 2016-ųjų pradžioje, bus pradėta kurti specialiai Klaipėdos dramos teatrui dramaturgės K. Dragunskajos parašyta pjesė “Miesto teatras” (pavadinimas kol kas darbinis). Premjera žiūrovams bus pristatyta kovo 26 dieną.

MOKYSIMĖS ESTIŠKAI

Lietuvos ambasadoje Talline (Estija) lapkričio 6 dieną pristatytas pirmasis estų-lietuvių kalbų žodynas, kurį sudaro 5,000 žodžių. Šio laukiamo leidinio autorės – Tartu universiteto lietuvių kalbos ir kultūros lektorė Tiina Kattel, Giedrė Priks ir Reda Šmitaitė. Leidinio redaktorė – Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros lektorė Joanna Priušauskaitė. Projekto vadovė Tartu universitete – estų kalbos ir bendrosios

lingvistikos instituto profesorė Birutė Klaas-Lang, Vilniaus universitete – Lituanistinių studijų katedros vedėja Loreta Vilkienė. Žodyno rengimo ir leidybos darbai buvo viena iš Vilniaus universiteto 2012–2015 m. vykdyto projekto “Lietuva čia ir ten: kalba, mokslas, kultūra, visuomenė” veiklų. Žodyno rengimo darbai buvo apmokami Europos socialinio fondo ir Lietuvos biudžeto lėšomis.

Pagal Lietuvos spaudą parengė S. Katkauskaitė

LIETUVOS ISTORIJOS RAIDOS VIRŠUKALNĖS – TRYS DATOS

Atkelta iš 1-o psl.

Tai labai didelis šios dienos nuopelnas. Jų yra ir daugiau. Per tuos du nepriklausomybės dešimtmečius Lietuva įveikė ekonominius ir kultūrinius slenksčius, sukurdama stiprią valstybę. Tai padaryti padėjo mokyklų reforma: 1927 įvestas pradinis išsilavinimas ir gimnazijų tinklas, padėjęs suluginti elitinę ir kaimo Lietuvą. Puiki mokytojų karta, europietiška, išsilavinusi, su aiškiais moralės ir etikos vertybėmis, visapusišku apsiškaitymu ir dabar minima kaip geras pedagogikos pavyzdys, skirtinga nuo sovietinių mokytojų. Žemės ūkio reforma davė savo vaisius – Lietuvos sviestas ir bekoniena buvo laukiami ant Europos stalo. Visomis galiomis skleidėsi kultūra – muzika, literatūra, šiuolaikiška dailė ir architektūra. Stiprėjo ir Lietuvos pramonė. Šiandien su nuostaba minimas faktas, kad 1940 metais Prancūzija ketino Lietuvoje užsisakyti 50 karo lėktuvų. Dar krepšinis, sukūręs tradicijas ir prielaidas šiam sportui klestėti toliau – iki Valančiūno Toronte. Vasario 16-oji neabejotinai svarbi Lietuvos civilizacijos plėtrai. Bet reikia prisiminti ir tai, kad šita Lietuva sukūrė romantizuotos praeities paveikslą, kaip sektiną pavyzdį, kaip didvyriškumo pamoką. To meto istorikai A. Šapoka ir Z. Ivinskis, sureikšmindami kunigaiškių, ypač Vytauto Didžiojo svarbą, jo užimtų teritorijų dydį, skatino didžiulius praeitimi, nors Vasario 16-osios tėvai – J. Basanavičius ir kiti – nenorėjo LDK tradicijų tęstinumo, siekė etninės valstybės ir etninės kultūros atgaivinimo. Vytauto Didžiojo sureikšminimas leido turėti rugėjo 8-ąją, neįvykusio karūnavimo šventę, kuri lyg ir šventė, lyg ir ne...

LIEPOS 6-OJI – diena, kai 1253 m. buvo karūnuotas pirmasis ir vienintelis Lietuvos karalius Mindaugas. Ši diena mūsų gyvenime atsirado tik nuo 1989 – prof. E. Gudavičiaus dėka. Nelengva tvirtinti, kad tai tiksliai karaliaus Mindaugo karūnavimo

data, bet ji skaičiuota pagal visus galimus istorinius faktus ir dokumentus; tiesiog ji arčiausia istorinės tiesos. Ir būtinai reikia atsigręžti į pasaulio istoriją, kad geriau suprastume tos datos – 1253 liepos 6-osios svarbą: dar nėra Kanados, dar neatrasta Amerika, o Lietuva jau turi karalių! Liepos 6-oji – tai kartu su Mindaugo krikštu Lietuvos pirmas žingsnis į Europą, vėliau tuo pačiu keliu ją veda Vytautas Didysis. Senoji Lietuva Europai pristatė savo vertybes: bajorų demokratinius rinkimus, Gegužės 3-osios Konstituciją, pažangų įstatymų rinkinį ir Baroką, religinį pakantumą, kokio tikriausiai tuomet nebuvo nė vienoje valstybėje. Kartu ji tapo takoskyra: kairėje – Rytų pravoslavai, dešinėje – katalikybė. Liepos 6-ąją galime laikyti viena iš Lietuvos valstybės istorijos viršukalnių, nes ji nusako svarbų istorinį posūkį Europos link.

KOVO 11-OSIOS Nepriklausomybės aktu Lietuvos valstybė buvo atstatoma pagal 1938 metų Konstituciją, įsivaizduojant ją savaimine prieškarinės respublikos tąsa. Tai rodo ir II Pasaulinio karo ir pokario diplomatinis darbas išeivijoje: atstovybės, konsulatai, pasiuntinybės, veikė sovietinės okupacijos metais, užtikrinantys valstybės tęstinumą. 1990 m. buvo žengtas didelis žingsnis į valstybės atkūrimą, tačiau tai vyko jau kitaip nei 1918 vasario 16-ąją. Sovietinė imperija buvo kitokia nei caro Rusija. Carinė Rusija vis dėlto buvo atsigręžusi į Vakarų. Komunizmas atvirkščiai – jis stengėsi atskirti nuo laisvės ir pažangos. Tad Lietuva, kovo 11-ąją paskelbusi savo nepriklausomybę, padarė moliniam milžinui nepataisomą žalą – pradėjo jo nesulaikomą griūtį. Todėl Kovo 11-osios reikšmė pasauliui yra nepalyginamai didesnė nei pirmųjų dviejų aptartų datų. Vasario 16-oji svarbi pačiai Lietuvai, parodė jos politinį apsisprendimą. Bet po I Pasaulinio karo, žlungant kolonijinėms imperijoms,

susidarė bent 15 kitų Rytų ir Centrinės Europos valstybių. Pasaulis nelabai ir pastebėjo Lietuvos ir jų gimimą. Tačiau Kovo 11-oji padarė pradžią sovietinės valstybės žlugimui, kitų valstybių laisvėjimui, visam laikui pakeitė politinių sistemų santykį. Ir vėl reikia prisiminti, kad priekyje buvo jaunoji Lietuva. Jei prieškarinė Lietuva buvo operos, klasikinės muzikos ir kitų romantizmo tradicijų tęsėja, Kovo 11-oji žengė per Lietuvą su roko maršais. Tad ir gimė valstybė, turinti kitokias tradicijas, kitas spalvas. Dabartinė Lietuva sėkmingai tęsia krepšinio tradicijas, stiprina mokslo pasiekimus, kuria gerovę kartu su kitomis Europos tautomis. Dar vienas didelis skirtumas – Vasario 16-osios Lietuva savo valstybę kūrė pati viena. Kovo 11-sios Lietuva yra su sąjungininkais – NATO, ES, kurie padėjo įveikti sunkumus ir išorės grėsmes. Nors ir buvo gailima lito, Kovo 11-osios Lietuva supažindina pasaulį su savimi per bendraeuropinę valiutą – eurą, kurio vienoje pusėje iškaltas Vytis ir kuris pasiekia tolimiausius pasaulio kampelius.

Išskirdamas vieną istorinę datą, istorijos mokslininkas patikino nenorintis sumažinti kitų dviejų datų reikšmės. Ir Liepos 6-oji, ir Vasario 16-oji padėjo atsidurti ten, kur dabar esame, todėl reikia švęsti ir kalbėti apie visas tris. Tik švęsdami Liepos 6-ąją, nepamirškime istorinės vėliavos, kuri geriausiai atspindi tos dienos esmę; trispalvė priklauso Vasario 16-ajai ir Kovo 11-ajai; dar geriau turėti jas abi kartu, kaip neskaldomos istorijos ženklus. Parodykime, kad mokame džiaugtis savo istorija ir savo valstybe, paragino baigdamas savo paskaitą istorikas.

***

Po paskaitos profesorius išsamiai atsakė į klausimus apie karą Ukrainoje ir jo gilumines priežastis, dvigubos pilietybės, lietuvių išsaugojimo svarbą. Paskaitos rengėjai – Suvalkų krašto išeivijos sambūris Kanadoje po paskaitos svečiui įteikė gėlių puokštę, vaišino užkandžiais ir vynu. Pokalbiai apie istoriją tęsėsi dar ilgokai.

Paskaitos apžvalgą parengė S.K. Ntr. autorės

Peržengę tautos supratimo ribas

Atkelta iš 7-o psl.

Nebe mūsų jėgomis priversti mūsų vaikus ir vaikaičius versti muštis į krūtinę ir atgailauti, jie to nedarys, nes nebesupranta. Jie savų maldų nebemoka. Tą gali padaryti tikta gera literatūra. Tuščią darbą daro komisijos, vadovaujamos politikų ieškančių kaltų nesenoje istorijoje. Jais niekas netiki, net jie patys.

Bereikalingi pasenusių pažiūrų filosofų, profesorių, politikų kolektyviniai laišakai, jie atsilikę nuo esamo laiko, ir nutolę nuo jaunimo dvasios. Paklauskite savų vaikų, vaikaičių, jei turite. Jeigu neturite, patylėkite. Pavarykite savo

laikrodžius į XXI šimtmetį. Vokiečių rašytojas ir filosofas Novalis rašė: “Istorijoje išlieka tik tai, ką parašė poetai”.

Meskite, tamsuoliai, valdę literatūrą, pasitelkę artefaktą – tuščiadarbę Lietuvos Rašytojų sąjungą. Laisvoje šalyje taip nedaroma. Duokite rašytojams laisvę, jie tegali išgelbėti žmonių sielas. JAV apie vergiją yra parašyti du genialūs, tačiau prieštaringi romanai iki šiolei gerbiami ir skaitomi: Harriet Beecher Stowe *Uncle Tom's Cabin* ir Margaret Mitchell *Gone with the Wind*. Tai jie atlieka svarbiausią sielų gelbėjimo darbą.

Neveltui JAV ambasadorius John Tefft per kurjerį man atsiuntė į namus padėką už romaną *Karklų rožės*. Mat kaip ten gerbia rašytojus! Kada Dievas mano šalį apšvies?

Buvęs Lietuvos krepšininkas Arvydas Sabonis visam laikui įrašytas į Lietuvos ir pasaulio krepšinio istoriją

LIETUVIAI GALIŪNAI

Dr. Egidijus MAŽINTAS

Garsus rusų atletas I. Lebedevas XX š. pradžios žurnale *Hercules* rašė apie lietuvius atletus: „jie drąsūs ir stiprūs kaip Kęstučio (Keystuta) karžygiai“. Maskvietis profesorius M. Galperinas įsitikinęs, kad lietuviai praeityje buvo atlantai – vyrai trijų metrų ūgio, o moterys dvimetinės. Minske vykusioje mokslinėje konferencijoje profesorius prisipažino neabejojęs, kad būtent krepšininkas Arvydas Sabonis ir paveldėjo senąsias atlantų vyrų charakteristikas. Vėliau maišantis ne vien su slavais jie sumenko, tačiau legendos ir mitai dar pasakoja apie didvyriškas kovas. Daug tvirtų žmonių negalėdami gyventi gimtinėje išvyko į užsienį. Daugiausia į Ameriką. 1908 m. ten pagarsėjo A. Kandrotas („Lietuviškas liūtas“), nugalėjęs svorių kėlime iš Europos atvykusį „pasaulinį stipruolį“ graiką pasivadinusį Achilles. Už tai Antanas gavo Deimantinį diržą. Vėliau jis pasirodė žiūrovams kaip cirko stipruolis. Ant pečių išlaikė 20 vyrų, o ant krūtinės – 1556 kg, dantimis pakeldavęs 4 vyrus, vyrą, sveriantį 82 kg, dantimis laikydamas lengvai suko aplink save. Perplėsdavo pirštais 2 Taro kortų kalades. Traukiodavo grandines su krūtine, sudaužydavo kumštėmis nemažus akmenis. Siūlė didelius pinigus tam, kas iškels „pusę tiek“, kiek jis iškeldavo (atplėsdavo nuo grindų) vienu pirštu 225 kg ir t. t.

Kaunietis R. Tirilis renkantis panašius duomenis apie lietuvių stipruolius tvirtina, kad toks S. Dagilis, apvažiavęs daugelį JAV miestų suvyniodavo ant rankų storičius metalinius strypus, o iš storičius vinių pirštais lankstydamas žiedus, traukiodavo grandines ne blogiau už A. Kandratavičių. Tačiau pagrindinis numeris – apsinuoginęs atsiguldavo ant lentos, prikaltos vinių, ir ant krūtinės išlaikydavo uždėtą per 500 kg svorį. P. Norkus iš pradžių Rygoje, o nuo 1914 m. Amerikoje rodė tiesiog jėgos stebuklus. Apdovanotas net 15 aukso medalių įvairiose pasaulio pirmenybėse. Vieną jų pats mūsų tautiečiui įteikė Vokietijos kaizeris Pirmo pasaulinio karo metais. Net ir sulaukęs 50 metų jubiliejaus P. Norkus stebino visko mačiusius amerikiečius.

Didele vinim perdurdavo 6.35 cm storio lentą. Didelį kareivišką durtuvą mesdavo į raumenis ir neperdurdavo ir t. t. Tie vyrai buvo sunkiasvoriai. O apie J. Kuodį anais laikais taip buvo rašyta: „Jonas Kuodis yra vienas stipriausių žmonių pasaulyje.“ 1928 m. į Lietuvą iš Amerikos buvo atvykęs pasaulio čempionas J. Šimkus. Tai, kad imtynėse neturėjo sau lygių nei tarp mūsiškių nei tarp svečių iš kitų Europos valstybių, nieko nestebino. O štai ką jis pademonstravo Klaipėdoje: „J. Šimkus sulaukė 2 didelių jėgų automobilius ir šie negalėjo iš vietos pajudėti. Visiems baisų įspūdį padarė, kad per J. Šimkaus krūtinę buvo pervežama patranka su priekaba, kurią traukė 6 arkliai, ant arklių jojo kareiviai, o vežimas buvo šovinių prikrautas. Vienos patrankos rato nepakelia 5-6 žmonės“. Škotijos spaudoje 1930 m. rašyta ir apie kito lietuvių Prano Darškaus jėgą.

Senieji imtynininkai nevengdavo arenose pademonstruoti jėgą. Daugkartinis carinės Rusijos vėliau Europos ir pasaulio čempionas K. Požėla scenoje „tilto“ padėtyje išlaikydavo pianiną su grojančia mergina... Kitas garsus imtynininkas iš Žemaitijos, Ariogalos apskrityje gyvenusių dvarininkų Komarų palikuonis 1924 m. perplėšė rankomis to meto apie tūkstančio puslapių telefonų knygą. Spauda rašė: „Pasaulyje niekas to padaryti negali“. Pasaulio lietuvių čempionas K. Sarpalius eidavo imtynių su ...meška! Carinėje Rusijoje išgarsėjęs V. Janušauskas (Kadyr Galiam) cirko arenoje pagriebdavo bulių už ragų ir jį pargriaudavo su tragiškomis pasekmėmis ...raguotam buliui, sveriančiam daugiau kaip 500 kg. Be to, kaip rašo cirko enciklopedijoje „jis nešiojo 9 žmonių piramidę po areną“.

Ketvirtą dešimtmetį SSSR garsėjo, kaip buvo rašoma spaudoje, „pasaulio čempionas“ leningradietis A. Širvys. „Širvys iškels viena ranka ir nešios 5 suaugusius žmones“. Kai kurie atletai buvo „miniatiūriniai“. Legendinio Geležinio Samsono ūgis – 1 m. 67 cm., o svoris – mažiau nei 80 kg. Jis nešiodavo ant nugaros pianiną su pianiste ir šokėja ant dangčio, gaudydavo 90 kg sveriantį sviedinį. Tai buvo iš Lietuvos kilęs Aleksandras Zesas.

Išėivių *Vienybė* 1930 m. rašė: „...Janulis ristikas neseniai išvyko Čikagon, kur 25 d. pasirodys Marquette parko parapijos salėje. Janulis yra nepaprasto didumo ir jėgos vyras, 2 m 12 cm aukščio, o jo jėga kaip dramblio. Tvirtoką vyrą paima kaip kačiuką“. Boksinkininkas Vinča dalyvavo už Lietuvą net keliose olimpinėse žaidynėse 1924 m. ir 1928 m., tačiau pasitraukęs iš aktyvaus sporto, sėkmingai JAV populiarino galiūnų imtynes, kurios šiandien labai populiarios, o kartais jas transliuoja Lietuvos TV. Iš Lietuvos kilęs Jurgis Žukauskas, tarnaudamas JAV kariuomenėje, tapo laivyno čempionu. O netrukus draugai jūrininkai nenugalimajį lietuvių praminė Shark (rykliu) ir J. Sharkis-Žukauskas trečiąjį dešimtmetį tapo Pasaulio profesionalų boksininkų sunkaus svorio čempionu ir šį titulą išlaikė net keletą metų, perleidęs stipriausio kovotojo diržą A. Hitlerio numylėtiniui Maksui Šmelingui po sunkios ir dramatiškos kovos.

Savotiška legenda yra tapęs Jonas Ramanauskas, maskviečio stipruolio Valentino Dikulio treneris. Vyresni žmonės gerai prisimena, kaip „ant lanku sulenktų rankų ir per sprandą lengvai jis siuntinėjo sprandų sunkų metalinį rutulį, gaudydavo ‘iššautą’ daugiau nei 20 kg sveriantį sviedinį“. Jėgos pratimai buvo mėgstami ir tarpukariu. 1928 m. Lietuvos kariuomenės pulko šventėje pasirodė eilinis V. Labanauskas. Tada daugelyje Nepriklausomos Lietuvos miestuose ir kaimeliuose galima buvo sutikti keliaujančius cirko artistus stipruolius. Tarp jų būdavo ne mažai „šarlatanų“, bet pasitaikydavo ir buvusių labai stiprių atletų. Tarp pastarųjų bene žymiausias buvo plateliškis J. Jankauskas, 1907m. Paryžiuje įvykusiame Kongrese iškovojęs žemyno vidutinio svorio geriausio atleta vardą.

Save for your child's future with a Parama RESP

1.20%

Kasdieninių palūkanų taupomoji sąskaita

TAUPOMOJI SĄSKAITA

RRSP ir RRIF	
PENSIJŲ FONDAI	
RESP (Mokslų taupomoji sąskaita)	
TFSA (Neapmokestinama taupomoji sąskaita)	
Kasdieninių kintamųjų palūkanų	1.30%
1 metų	1.60%
2 metų	1.75%
3 metų	1.90%
4 metų	2.05%
5 metų	2.20%

INVESTICINĖ SĄSKAITA

GIC INDĖLIAI (Pelno padalinimas netaikomas)	
1 metų	1.60%
2 metų	1.75%
3 metų	1.90%
4 metų	2.05%
5 metų	2.20%
1 metų iškeičiamas	1.30%
1 metų JAV dolerių	0.40%

PASKOLŲ NUOŠIMČIAI

NEKILNOJAMO TURTO PASKOLOS

Atviras, kintamųjų palūkanų	3.15%
5 metų uždarytas, kintamųjų palūkanų	2.65%
1 metų pastovių palūkanų, atviras	2.95%
1 metų	2.80%
2 metų	2.85%
3 metų	2.95%
4 metų	3.05%
5 metų	3.15%

Komercinės kredito paskolos suteikiamos pagal pareikalavimą

RIBOTAS KREDITAS SU NEKILNOJAMO TURTO UŽSTATU 3.35% ir aukščiau

ASMENINĖS PASKOLOS 5.35% ir aukščiau

ASMENINIS RIBOTAS KREDITAS 6.85% ir aukščiau

PARAMA
www.parama.ca

Visi pateikti nuošimčiai gali būti keičiami be įspėjimo

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

Palankūs nuošimčiai. Malonus ir sąžiningas asmeninis patarnavimas.
2975 Bloor W | 416-207-9239 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv-penk 9-8 | Šešt 9-1
1573 Bloor W | 416-532-1149 | Pirm-treč 9-3.30 | Ketv 9-6 | Penk 9-3.30 | Šešt uždaryta

PACE LAW FIRM
THE LEGAL EXPERTS

ADVOKATAS

Algis S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

- Ieškinių dėl žalos, atsirandančios ryšium su kūno sužalojimu
- Imigracija į Kanadą
- Testamentai ir įgaliojimai
- Palikimų administravimas
- Nekilnojamo turto sandoriai
- Konsultacijos Lietuvos respublikos įstatymų kalusimais

NAUJAS 300 The East Mall, 5th Floor, Toronto, ON M9B 6B7
ADRESAS Tel. 416 236-3060 • Fax 416 236-1809

Tinklapis www.pacelawfirm.com El. paštas alpace@pacelawfirm.com

DABAR YRA GERA PROGA PARDUOTI namą/condo, kai yra aukščiausios kainos ir GERIAUSIA PIRKTI, kai ipotekos (morgičių) nuošimčiai labai žemi. Prižadu gerą patarnavimą.

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A. broker
RE/MAX WEST REALTY tiesiog 416-879-4937
ar į namus 416-231-4937

Dr. Janina DULIUNAS

Doctor of Chiropractic
DC, B.kin (Hons.), CSCS, C.Ac.

Dr. Duliunas is now serving the
Lithuanian community of
Burlington and surrounding areas

Enjoy a complimentary initial assessment,
I look forward to meeting you!

905.632.1895, 1-3350 Fairview Street, Burlington

\$197
Value for money

LIFE CHIROPRACTIC
LOUNGE and HEALTH CENTER

This certificate entitles you and your family to:

- Digital x-Ray
- I.R. Thermography Exam
- Neurological Assessment
- Electromyography Exam
- Spinal Examination
- Blood Pressure & Heart Rate Testing

P. 905.632.1895 • info@thelifeounge.ca • www.thelifeounge.ca
1-3350 FAIRVIEW STREET • BURLINGTON • ONTARIO • L7M 3L5

FAMILY GIFT CERTIFICATE

THE MOST TECHNOLOGICALLY ADVANCED OFFICE IN CANADA

Expires: _____
Authorized By: _____

affiliated

TEIRAUKITĖS PAS MUS!

RIČARDAS ir RIMA DREŠERIAI

Affiliated Insurance Management Inc.

- ▶ visos draudimo paslaugos – namų, automobilio, komercinės, gyvybės
- ▶ konkurencinės kainos – pritaikysime planą Jūsų reikmėms
- ▶ dėmesingas patarnavimas, lietuviškai arba angliškai

905-845-4201 • 1-888-384-4444

www.affiliatedinsurance.ca • rickd@affiliatedinsurance.ca

344 Lakeshore Road E., Suite A, Oakville, ON L6J 1J6

FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Brokerage,
67 First Street
Collingwood,
Ontario L9Y 1A2

Angele Šalvaitytė, B.A., Broker
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patarnaus.

705-446-6428

705-445-8500 ext 251

Elektroninis paštas:
angiesalvaitis@icloud.com

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio Thornbury, The Blue Mountains ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į

Sutton West Realty Inc.
300-5415 Dundas St. W
Toronto, ON M9B 1B5

LINA TAYLOR
Sales Representative

Jeį galvojate pirkti ar parduoti namą ar butą, skambinkite ir aš mielai jums padėsiu

Tel. 416-574-4717 (nešiojamas)

416-236-6000 (staigos)

Lina-Taylor@hotmail.com
www.suttonwestrealty.com

Waterside DENTAL

9th Line DENTAL

Dr. Gintarė Sungailienė

(905) 271 7171

(905) 785 3900

1252 Hurontario St.
Mississauga, L5G 3H3
www.watersidedental.ca

3945 Doug Leavens Blvd.
Mississauga, L5N 0A5
www.9thlinedental.ca

SMITH MONUMENT CO. LTD

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. (416) 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair)
Toronto, Ontario M6N 3P7

MEDIS LIETUVOS ARCHITEKTŪROJE

Vilniuje, Lietuvos architektų sąjungos būstinėje veikia Lietuvos architektų sąjungos paroda "Medis Lietuvos architektūroje". Architektūros tyrinėtojų grupės sukurta paroda glaustai pristato medinės architektūros Lietuvoje įvairovę, nagrinėja būdingiausias ir išskirtiniausias medinės architektūros pavyzdžius. Joje pristatomi įvairaus laikotarpio ir paskirties mediniai pastatai Lietuvoje: etnografinė – kaimai, sodybos – architektūra (aut. dr. Rasa Bertašiūtė), dvarų sodybos (aut. dr. Dalė Puodžiukienė), sakralinė architektūra (aut. Kristina Štaupaitė), medinė architektūra Lietuvos miestuose, XIX š. – XX š. pr. (aut. dr. Ingrida Veliutė, Asta Raškevičiūtė) ir šiuolaikinė medinė architektūra Lietuvoje

Seniausia Lietuvoje medinė šventovė Stelmužėje (Zarasų raj., XVII š.)

cialiniai, technologijų naujovių veiksniai, pristatoma medžio reikšmė Lietuvos šiuolaikinėje architektūroje.

Kaip teigia viena iš parodos bendraautorių K. Štaupaitė, Lietuva visuomet garsėjo kaip miškingas kraštas, miškingumas Lietuvos teritori-

Skirtingai nuo kitų Europos valstybių, Lietuvoje nuo pat valstybės gyvavimo pradžios XIII šimt. medis naudotas ir gynybinei, ir gyvenamajai, ir sakralinei paskirčiai skirtų pastatų statybai.

Didžioji dalis medinės architektūros iki XX šimt. sukurta ir pastatyta ne profesionalų. Statybos iš medžio tradicijos buvo itin paplitusios, ir šis menas bei amatas perduodamas iš kartos į kartą.

Seniausios medinės architektūros (etnografinėse sodybose, kaimuose, seniausiose šventovėse) išraiška skirtinguose Lietuvos regionuose buvo skirtingos, tačiau, laikui bėgant, vis naujesnės statybos technologijos ir mados plito po visą valstybės teritoriją. Laikas ir nepalankios istorinės permainos (karai, gaisrai, industrializacija) sunaikino didžiąją dalį Lietuvos medinio paveldo. XX šimt. antroje pusėje įsigalėjus sovietiniam režimui, buvo nutraukta istorinės atminties raida, beveik sunyko ir medinės architektūros statybos tradicijos, sumenko medinės architektūros populiarumas. Ši paroda 2015 m. vasarą pristatyta Lietuvos ambasadoje D. Britanijoje, Londono architektūros festivalio 2015 metu. **Inf.**

Palūšės medinė šventovė ir varpinė Ntr. U. Mikoliūno

(aut. Rūta Leitanaitė). Parodoje apibūdinami bruožai, būdingi įvairių laikotarpių ir paskirties medinės architektūros pastatams Lietuvoje, nagrinėjama, kaip medinės architektūros išraiškos kaitą lėmė kultūriniai, gamtiniai, so-

joje vyravo nuo 20 iki 55%. Medžio, kaip pagrindinės tradicinės statybinės medžiagos, pasirinkimą lėmė ir medienos gausa, nulemta palankaus miškams klimato, ir akmenų ar kitų statyboms tinkamų medžiagų trūkumas.

PASKIRTA GONCOURT PREMIJA

Rašytojas Mathias Enard apdovanotas Goncourt premija – garbingiausiu Prancūzijos literatūros apdovanojimu. Vertinimo komisija priėmė sprendimą konkurse, kuriame šiais metais vyravo Vakarų ryšių su islamo ir arabų pasauliu, paženklintų meilės ir neapykantos, tema.

Barselonoje gyvenantis 43 metų M. Enard, arabų ir persų kalbų žinovas, sukūrė poetišką pagiriamąjį žodį ilgai Rytų ir

Vakarų kultūros ryšių istorijai savo knygoje *Kompasas*, kurią kritikai pripažino šio apdovanojimo labiausiai nusipelnusiu kūriniu.

Nors laimėtojas gauna tik 10 eurų piniginę premiją, Goncourt premija beveik užtikrintai padidina laimėjusio kūrinio pardavimus, kurie šokteli vos ne iki 0,5 mln vienetų ar net daugiau. Apdovanojami Goncourt premija knyga tuojau pat patenka tarp populiariausių taisybės. Kaip ir *Zona*, 2012 metais išleistas M.Enard romanas *Vagių gatvė* pasakoja apie jaunus marokiečius, gyvenančius Europoje, jau yra išverstas į anglų kalbą. **Inf.**

ES kino festivalyje – Lietuvos filmas

Lapkričio 14-28 d.d. Toronte vyksta Europos sąjungos valstybių 11-sis kino festivalis, kurį rengia čia esantys konsulatai ir kultūros centrai. Šiame festivalyje Kanados kino mėgėjai gali susipažinti su ES valstybių naujausiais kino filmais, taip pat dalyvauti renkant geriausią kino juostą. Kino filmai rodomi *The Royal* kino teatre (608 College gatvė).

Lietuvos kino kūrėjai lapkričio 20 d., penktadienį, 6 v.v. kviečia pasižiūrėti lietuvišką romantinę nuo-tykių komediją *Traukinio apiplėšimas, kurį įvykdė Saulius ir Paulius*. Tai linksmas pasakojimas apie dviejų vaikinų gyvenimą mažame miestelyje, jų draugystę, nelaimingą meilę ir bandymus ją susigrąžinti.

Inf.

Turner & Porter

L Aidotuvijų Namai

TORONTE, ETOBICOKE
ir MISSISSAUGOJE

DAR NEREGĖTAS MENAS

Lapkričio 17 dieną Valdovų rūmų muziejuje atidaryta tarptautinė paroda "Spalvų alchemija. Skaljosoleno meno kūriniai iš Bianco Bianchi kolekcijos Florencijoje". Iš Florencijos į Vilnių atkeliavusi paroda pristato daugeliui visai nežinomą techniką. Tai subtilus bei rafinuotas skaljosoleno (it. *scagliola*) menas arba dailės rūšis, kai naudojant selenito, įvairių spalvų pigmentų ir žuvų klijų mišinį kuriamos įvairios intarsijos arba tarsi ant gruntuotos drobės tapomas paveikslas. XVI šimt. pabaigoje jis atsirado kaip amatas, vėliau sumanių ir kūrybingų meistrų buvo pakylėtas iki meno aukštumų, o XIX šimt. pabaigoje nugrimzdęs į užmarštį. XX šimt. antroje pusėje jis buvo iš naujo atrastas ir sužavėjo ne tik dailės mėgėjus, bet ir menininkus. **Inf.**

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
Fondas
Foundation

KLF STIPENDININKAI

Šiais 2015-16 mokslo metais KLF paskyrė po \$600 studentams, siekiantiems aukštesniojo mokslo.

Stipendijas gavo: Rasa Aleknevičiūtė, Joana Ažubalytė, Daniel Ciparis, Luke Ciparis, Julija Degutyte, Vaiva Dzemionaitė, Dominykas Grigutis, Povilas Grigutis, Viltė Grigutyte, Lina Jaglowitz, Matthew Jaglowitz, Jokūbas Janušonis, Lucas Kapeniak, Margot Lattanzi, Justina Melkytė, Gytis Pabedinskas, Simonė Pabrėžaitė, Julien Procuta, Anita Rastapkevičiūtė, Beatričė Rubežiūtė, Daniela Šablinskaitė, Darius Šablinskas, Rasa Šiaučiulytė, Michael Sinila, Mykolas Skilandžiūnas, Matas Sriubiškis, Audra Stončiūtė, Andrew Trussow, Darius Valevičius, Veronika Valevičiūtė, Daina Vilkelytė, Linas Vilkelis. **Inf.**

SPORTAS

Toronto dienraštyje *Metro* lapkričio 3 d. laidoje išspausdinta įspūdinga lietuvių Toronto "Raptors" žaidėjo Jono Valančiūno nuotrauka, "numeriu 17" metant kamuolį virš "Milwaukee Bucks" komandos oponento lapkričio 1 d. žaidime. Straipsnyje rašoma, jog 23 metų amžiaus J. Valančiūnas yra labai draugiškas, šiek tiek sustingsta žurnalistams įjungus mikrofoną. Šiemet jis jau ketvirtus metus žaidžia "Raptors" komandoje ir jau pradeda rodyti savo asmeninius įgūdžius. Po trijų šio sezono žaidimų, jo įmestų punktų vidurkis yra 15.3, atšokimų – 11. (Karjeros pradžioje šie skaičiai buvo 11 ir 8, atitinkamai). "Raptors" komandos sugebėjimas pasinaudoti atšokimais padėjo laimėti pastaruosius 3 žaidimus.

J. Valančiūnas š.m. rugpjūčio mėnesį pasirašė 4 metų sutartį už \$64 mln. Treneris Dwane Casey sako, kad juo yra patenkintas, bet dar yra vietos tobulėjimui – reikia dar truputį brendimo ir patirties. **Inf.**

Kanados Lietuvių
Lithuanian Canadian
Fondas
Foundation
Tel: 416-239-9889
klfondas@on.albn.com

Kanados Lietuvių Fondas remia
mokslo siekiantį jaunimą
ŠIAIS METAIS FONDAS PARĖMĖ
32

Kanados lietuvių studentus, kurie siekia aukštesnio mokslo.

Tapkite Kanados Lietuvių fondo nariais.

Remkime lietuvišką jaunimą.

Remkime lietuviybės veiklą ir išlaidų!

Įnašams išrašome pakvitavimus pajamų mokesčių sumažinimui

Air Conditioning & Heating

Oro vėsinimo ir šildymo sistemų
PATIKRINIMAS • IŠVALYMAS • PAKEITIMAS

Skambinti **R. Jareckui**
Tel. **416-825-3328**

ROYAL LEPAGE

Namą ar butą perkant,
parduodant Jums sąžiningai
patarnaus ir patars

DAIVA DALINDA

B.A. broker

Įstaigos – 416-236-1871
Namų – 416-763-7297

Tinklalapis: www.dalindateam.com

NEMOKAMAS ĮKAINAVIMAS. PO 30 METŲ PATIRTIES,
PADĖKOJANT LIETUVIAMS, SPECIALI NUOLAIDA

royal york
ORTHODONTICS
smile more.

BRACES FOR CHILDREN
AND ADULTS

ELITE Invisalign Providers

Dr. Sky Našlėnas
Certified Orthodontist
Associate Staff at the Hospital
for Sick Children

SW corner of Bloor and Royal York Rd.

www.RoyalYorkOrtho.com

tel. 416 207-0885

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti
namą, ar gauti informaciją,
prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai
patarnauti.

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. (416) 762-8255 Fax. (416) 762-8853

MARLATT FUNERAL HOMES

Marlatt laidotuvių namai jau daug metų
teikia aukštos kokybės paslaugas
erdviose patalpose

Mes jaučiamės naudingi galėdami ir
toliau teikti paslaugas

HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303

195 King Street West
Dundas 627-7452

ANAPILIO

parapijos žinios

• Lapkričio 7, sekmadienį, pakrikštytas David ir Audros (Pacevičiūtės) Thompson sūnus Brady James Anthony.

• Lapkričio 9, pirmadienį, iš Lietuvos kankinių šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidota a.a. Albina Buragienė, 88 m. amžiaus. Jos liūdi dukros su šeimomis.

• Pirmosios Komunijos pamokos jau prasidėjo ir vyksta sekmadieniais po 10 v.r. Mišių klebonijos patalpose. Mokytoja – Janina Dzemonienė.

• Sutvirtinimo sakramento pasiruošimui pirmoji pamoka ir susitikimas su tėveliais įvyks lapkričio 29, sekmadienį, tuoj po 10 v.r. Mišių klebonijos patalpose. Mokytoja – Vida Valiulienė. Kandidatų įvesdinimo apeigos vyks gruodžio 6, sekmadienį, 10 v.r. Mišių metu.

• Lapkričio 22, ateinanti sekmadienį, bus švenčiama Lietuvos kariuomenės šventė. Ta proga pas mus 10 v.r. Mišiose iškilmingai su vėliavomis dalyvaus Toronto VI. Pūtvio kuopos šauliai.

• Šv. Jono lietuvių kapinės toliau tęsia kapinių mašinų vaju, kuriuo norima sutelkti lėšų reikiamos įrangos atnaujinimui bei įsigijimui. Auką prašome siųsti šiuo adresu: St. John's Lithuanian Cemetery, 2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario, L5C 1T3.

• Šiuo metu vykdomas kard. Thomas Collins paskelbtas "Project Hope – Vilties važys", kuriuo norima sutelkti \$3,000,000 apgyvendinimui Toronto arkivyskupijoje 100 šeimų, pabėgusių nuo pasaulyje vykstančių karų. Toms aukoms prie šventovės durų padėti geltoni "Humanitarian Relief" vokeliai, kuriuos galima įmesti rinkliavų krepšelin. Jei aukojama čekiu, prašome rašyti: "Lithuanian Martyrs' Church – Project Hope".

• Mišios sekmadienį, lapkričio 22: 8.45 v.r. už parapiją; 10 v.r. už a.a. Liudviką Vaštoką (XXI metinės); Vasagoj, sekmadienį, lapkričio 22, 2 v.p.p. už a.a. Raimundą Namiką; Delhi, šeštadienį, lapkričio 21, 2 v.p.p. už a.a. Reginą Beržiniene.

KALĖDINIS TŽ numeris išeis GRUODŽIO 15 d.

Iki gruodžio 5 d. prašome pranešti administracijai apie sveikinimus rėmeliuose (apmokami pagal užimamą plotą) arba įsirašymą į bendrą sveikinimą (laisva auka).

Shiny Clean House is hiring Lithuanian-Canadian women to work as cleaning ladies/housekeepers in Canadian houses. Start part-time \$12/hr. cash or \$13/hr. cheque and get a full-time position working for the best clients. We partially compensate for transportation. Email us a resume at shinycleanhouse2003@gmail.com or call 416-929-5777 (Inna or Inga). We speak English and Russian. www.shinycleanhouse.com

TORONTO

PRISIKĖLIMO parapijos žinios

• Gruodžio 4-6 d.d. – Advento rekolekcijos; gruodžio 6 d. – skautų Kūčios; gruodžio 11 d. – stovyklos "Kretinga" adventinis susikauptimas; gruodžio 13 d. – kalėdinis koncertas.

• 2016 "Kretingos" stovykla: *angliškai kalbantiems* liepos 3 – 16 d.d.; *lietuviškai kalbantiems* liepos 17-30 d.d.

• Mišios sekmadienį, lapkričio 22: 8 v.r. prašant sveikatos Joanai Stunguris-Klem; 9 v.r. už a.a. Teresę Galiniene; 11 v.r. už novenai pavestas sielas; už gyvus ir mirusius parapijiečius; už a.a. Arūną Čapliką; a.a. Joną Greičiūną (1 m.); prašant Viešpaties palaimos mūsų remiamiems ir vargstantiems; už a.a. Joną ir Birutę Danaičius; už a.a. Petrą Armoną; už parapijoje dirbančius kunigus; už a.a. Elžbietą (4 m.) ir dr. Julijų Puodžiukus; už a.a. Algirdą Pikčilingį; už a.a. Petrą Adamonį; už a.a. Anicetą ir Eleną Prialgauskus.

LIETUVIŲ NAMŲ ŽINIOS

• Vaikučius, tėvelius ir senelius kviečiame į kalėdinę popietę "Uždekim Kalėdų šviesas". Ji vyks gruodžio 6, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Jūsų laukia meninė programa ir paslaptingos Kalėdų senelio staigmenos. Registruoti norinčius vaikučius el. paštu: gkobelskis@rogers.com

• Gruodžio 17, ketvirtadienį, LN būrelių ir darbuotojų kalėdinė popietė.

• Ieškomi virėjai, kurie gali gaminti lietuviškus patiekalus sekmadienio pietums, taip pat pagalbiniai darbuotojai. Skambinti į LN raštinę (416) 532-3311.

• Lietuvių Namai kviečia visus pasivašinti lietuviškais patiekalais sekmadieniais pirmo aukšto salėje. **LN Valdyba**

LABDAROS ŽINIOS

Mūsų Slaugos namai sulaukė naujos savanorės talkininkės, kuriai reikia gyvenamojo būsto iki ateinančių metų gegužės mėnesio. Pageidautina kuo arčiau Slaugos namų. Aina – 23 m., ji kilusi iš Lietuvos, baigė mokyklą Čikagoje. Ji atvyko į Kanadą, norėdama geriau susipažinti su lietuvių bendruomene ir padėti „Labdaros“ gyventojams, dirbs 30 val. per savaitę. Aina galėtų mokėti per mėnesį \$100-150, mielai sutinka padėti namų ruošoje, kasant sniegą ir t.t. Galintys pasiūlyti jaunai savanorei kambarį skambinkite Elenai Lelis tel. 416 232-2112 x413.

AUKOS

A.a. Reginai Beržinienei mirus, užjausdama jos sūnus Juozą ir Praną su šeimomis, dukteris Laimą ir Audrą su šeima bei visus artimuosius, Danguolė Juozapavičiūtė-Breen *Tėviškės žiburiams* aukojo \$100.

IŠGANYTOJO

parapijos žinios

• Šį sekmadienį, lapkričio 22, pamaldos vyks 11.15 v.r.; pamaldų metu prisiminsime visus brangius mirusius, kurie mirė metų eigoje. Norintieji prisiminti savo brangius mirusius skambinkite klebonui 905 270-3723. Po šių pamaldų vyks Moterų draugijos susirinkimas.

MAIRONIO mokyklos žinios

• Lapkričio 8 d. mūsų mokytojos Edita Krukoniene ir Jolanta Burbaitė nuvyko į lituanistinių mokyklų mokytojų tobulinimosi seminarą Lietuvos respublikos ambasadoje, Vašingtone. Už tai dėkojame KLB švietimo tarybai.

• Lapkričio 14 d. tėvų komitetas sušaukė visuotinį tėvų posėdį mokykloje.

• Aukštesniųjų lituanistinių kursų ved. B. Ručinskienė savo pranešime apgailestavo, kad mažėja lankytojų skaičius – šiais metais kursuose yra 18 mokinių. Ji dėsto kartu su R. Blazevičiūte. Ji dar pasakojo apie savo kelionę vasaros metu į lituanistinį seminarą Los Angeles mieste. Kalbėjo apie tai, ką ji dėsto kursuose bei apie mokinių metines išvykas į Labdaros slaugos namus švęsti Kūčias.

• Mokyklos ved. L. Puteris papasakojo apie praėjusių metų eigą, angliškai ir lietuviškai, kad visi tėvai suprastų. Paminėjo visą eilę svečių, aplankiusių mokyklą; kalbėjo apie mūsų kasmetines šventes, prie kurių prisidėjo nauja ir išpuodinga Vėtrungės šventė. Dar priminė, kad Janet Kriščiūnienė ir mokyklos choras dalyvavo Dainų šventėje JAV praeitą vasarą. Šiais metais yra 113 užsiregistravusių mokinių ir 30 darbuotojų. Elė Stravinskaitė pristatė metinę apyskaitą; revizijos komisijos vardu Aras Nausėdas sakė, kad patikrinęs ir viską radęs sąžiningai suskaičiuota. Deja, jis pasitraukia po daugelio metų darbo. Jo vietą sutiko perimti Arūnė Luizaitė-Zigmantė. Ji dirbs revizijos komisijoje su Andriumi Utz ir Rene Crespo. Ramunė Radze (tėvų komiteto pirmininkė) pasakojo apie tėvų komiteto darbus, kuriuos pristatė lentelės formatu. Po to vyko klausimai. Buvo svarstoma, tarp kitko, ar metraštį leisti elektroniniu būdu, ar knygos formatu, kaip ir anksčiau? Dar reikės pasiteirauti, kaip geriau tėveliams. Mūsų mokyklos tinklalapį Vilijus Zigmantas sutiko tvarkyti. Linkime sėkmės visiems, naujai prisidėjusiems!

• Gruodžio 12 d. įvyks mūsų Kalėdų eglutė mokyklos auditorijoje. Kviečiame visus, vaikus ir suaugusius! **Živilė**

DĖMESIO JAUNIME!

Vytauto Didžiojo karo muziejus kviečia dalyvauti organizuojamame **piešinių konkurse**. Kas yra taika? Demokratija? Laisvė? Karo nebuvimas? Nupiešk kaip tu įsivaizduoji taiką, arba kaip ją pasiekti, ir iki 2016 m. vasario 16 d. atsiųsk Vytauto Didžiojo karo muziejui (el. paštu mindaugas.tamosiunas@kam.lt arba paštu K. Donelaičio g. 64, Kaunas, LT-44248, Lietuva). Nėra jokio amžiaus ar piešimo technikos apribojimo.

MONTREAL

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Mūsų tradicinė parapijos šventė bus sekmadienį, lapkričio 15, su menine programa, pietumis ir loterija; bilietai \$ 25, studentams \$10, iki 16 m. nemokamai. Tą dieną Mišios bus 11.30 v.r., meninę programą salėje 12.40-1.20 v.p.p. atliks pianistas Vytautas Bučionis ir smuikininkas Gabriel Vasiliu. Bus šilti pietūs su vynu, kava ir pyragais. Kviečiame visus parapijiečius ir jų šeimas dalyvauti ir prisidėti prie loterijos ir skanumynų stalo dovanojant laimikius ir pyragus.

Liudas Stankevičius praneša, kad bus lietuviška Šv. Kalėdų radijo programa gruodžio 25 d., 4-6 v.v. per CFMB 1280 AM ir per internetą ir kviečia Montrealio lietuvius klausyti ir prisidėti prie šios programos.

Neseniai Australijoje mirė a.a. Juozas Songaila, 90 m. amžiaus. Liūdi jo sesuo, mūsų parapijietė Roma Lapinienė. Užuojauta visiems artimiesiems.

Kalėdų plotkelės bus dalinamos sekmadieniais po Mišių ir trečiadieniais "Rūtos" klube.

Pianistas ir kompozitorius Vytautas Bučionis ir smuikininkas Gabriel Vasiliu sudaro duetą, kuris vadinasi "Juodasis Strazdas". Jie pasirodys atlikdami lietuviškas ir rumuniškas liaudies dainas penktadienį, lapkričio 13, nuo 7 v.v. iki 8 v.v. École de Musique Vincent d'Indy, 628 chemin de la Côte Ste. Catherine, salle Cécile Romaine; įėjimas laisva auka.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Sekmadienį, lapkričio 15, šv. Kazimiero parapijiečiai gausiai dalyvavo Aušros Vartų parapijos šventėje.

Kalėdų plotkeles-kalėdaičius galima gauti šventovėje; kreiptis į parapijos komiteto narius prieš ar po Mišių sekmadieniais. Laisva auka. VL

Šv. Elzbietos draugijos komitetas šeštadienį, spalio 31, iškvieta buvusią komiteto narę Matildą (Mickie) Tautkienę padėkoti jai už jos 22 metų nenuilstamą darbą komitete. Siemet Mickie pasitraukė iš komiteto. Įstojo į Šv. Elzbietos draugiją 1975 m. Sėdi (iš k.) pirmininkė Antoinette Brilvičienė, vicepirmininkė Julie Bernotienė, buvusi vicepirmininkė Mickie Tautkienė; stovi (iš k.) sekretorė Vida Lietuvnikaitė, vicepirmininkė Helen Valiulienė, išdininkė Nijolė Šukienė

ADAMONIS CASTELLI INSURANCES
LABRECQUE, BROUILLETTE, CASTELLI INC.
1001 SHERBROOKE ST.E., SUITE 555, MONTREAL, QUE. H2L 1L3
TEL: 514-286-1985 FAX: 514-286-1981
Joana Adamonis A.I.B.

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec H4E 2A8)

Tel.: (514) 766-5827 FAX: (514) 766-1349

tamosiunas@kam.lt arba paštu K. Donelaičio g. 64, Kaunas, LT-44248, Lietuva). Nėra jokio amžiaus ar piešimo technikos apribojimo.

Geriausių piešinių autoriai bus išrinkti muziejaus Facebook paskyroje lankytojų balsavimu spaudžiant "patinka". Rinksime daugiausia "patinka" surinkusių piešinių, daugiausia "patinka" surinkusių užsienio lietuvių piešinių, atsitiktiniu (burtų)

būdu atrinktą piešinį. Balsuoti bus galima iki 2016 kovo 11 d. Visi atsiųsti piešiniai bus skelbiami muziejaus Facebook paskyroje.

PERKAME GINTARĄ ir gintaro dirbinius, 708 603-5494.

KELIONIŲ DRAUDIMĄ parūpinu keliaujantiems į užsienį ir atvykstantiems į Kanadą. Skambinti Mariui Rusinui tel. 416 588-2808 x 26 dienos metu.